1547 (2022-2023) – Nr. 1
ingediend op 16 januari 2023 (2022-2023)

Ontwerp van decreet

tot wijziging
van het decreet van 26 april 2019
houdende de justitiehuizen
en de juridische eerstelijnsbijstand,
wat betreft de indicatiestelling
en de interne informatiedeling

Vlaams Parlement

verzendcode: FIN

INHOUD

Memorie van toelichting 3
Voorontwerp van decreet van 15 juli 2022 11
Advies van de Vlaamse Toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens 15
Voorontwerp van decreet van 30 september 2022 31
Advies van de Raad van State 35
Ontwerp van decreet 49

MEMORIE VAN TOELICHTING

Samenvatting

Dit ontwerp van decreet wijzigt, volgend op de aanstelling van psychologen binnen de justitiehuizen, de definitie van indicatiestelling en voegt een bepaling omtrent interne informatiedeling toe.

I. ALGEMENE TOELICHTING

A. Situering

Het Vlaamse regeerakkoord 2019-2024 (p. 96, punt 3.2.3) en de beleidsnota Justitie en Handhaving 2019-2024 (*Parl.St.* Vl.Parl. 2019-20, nr. 137/1) (punt 5.3.2.3, OD 3, p. 20) stellen een evidencebased beleid voor de justitiehuizen voorop, op basis van rapportering en monitoring van bijvoorbeeld de effectiviteit van de interventie en recidivevermindering. Dit wordt wat betreft de justitiehuizen onder andere vertaald in de implementatie van systematische en gestandaardiseerde risicotaxatie en risicomanagement.

B. Inhoud

Probleemstelling en omgevingsanalyse

Opdrachten justitiehuizen

De justitiehuizen staan in voor het uitvoeren van opdrachten, op verzoek van een opdrachtgever, in het kader van een gerechtelijke procedure of ter uitvoering van een gerechtelijke beslissing, overeenkomstig artikel 5, §1, III, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen. Een groot deel van deze opdrachten betreffen strafrechtelijke opdrachten.

Een justitiehuis kan van een gerechtelijke overheid, een strafinrichting of een forensisch psychiatrisch centrum (FPC) een adviseringsopdracht krijgen. Het verslag dat de justitieassistent naar aanleiding van deze opdracht opstelt, informeert de opdrachtgever over de meest geschikte straf, maatregel, uitvoeringsmodaliteit of voorwaarde die aan een verdachte, veroordeelde of geïnterneerde (hierna justitiabele genoemd) kan worden opgelegd. Het verslag kan ook als oogmerk hebben om de geschiktheid van het opvangmilieu van deze personen te beschrijven.

De gerechtelijke overheid en de strafinrichtingen kunnen daarnaast aan een justitiehuis de opdracht geven om een justitiabele op te volgen en te begeleiden met het oog op de correcte uitvoering van een opgelegde straf, maatregel, uitvoeringsmodaliteit of voorwaarde. Justitieassistenten voeren bureelgesprekken met de betrokken justitiabelen en maken begeleidingsverslagen op. Deze verslagen maken ze aan de opdrachtgever over, met kopie aan het openbaar ministerie. Justitieassistenten hebben immers een wettelijke rapportageplicht ten aanzien van hun opdrachtgevers. Zo nodig doen de justitiehuizen een beroep op externe gespecialiseerde instanties die instaan voor een behandeling, een gedragstraining of een omkadering van een werkstraf of dienstverlening.

Aanstelling psychologen

In de periode november 2021 tot mei 2022 werden tien psychologen aangeworven binnen de afdeling Justitiehuizen van het Agentschap Justitie en Handhaving. Er zijn twee psychologen per gerechtelijk arrondissement, met een lokale standplaats en een centrale aansturing. Hun werkingsgebied is arrondissementeel.

De psycholoog staat in voor het uitvoeren van risicotaxatie en psychodiagnostiek aan de hand van wetenschappelijk gevalideerde instrumenten binnen een gedwongen kader om een gespecialiseerde ondersteuning en onderbouwing te kunnen geven aan de justitieassistenten in functie van advisering, opvolging van en toezicht op justitiabelen. Aan de hand van risicotaxatie wordt er beoogd een inschatting te maken van de waarschijnlijkheid dat een justitiabele in de toekomst nieuwe feiten zal plegen. Op basis van dit recidiverisico kunnen vervolgens verschillende interventies op maat geïnitieerd worden, met als doel het verminderen van recidive (= risicomanagement). Daarnaast laat het psychodiagnostische onderzoek toe om de aard van eventuele stoornissen vast te stellen en op basis hiervan een advies op maat te verlenen aan de justitieassistent met het oog op de begeleiding en doorverwijzing van de justitiabele. Door deze systematische risicotaxatie en psychodiagnostiek toe te passen op cruciale momenten in de strafuitvoering, zullen beslissingen in dit kader beter onderbouwd genomen kunnen worden. Via deze benadering die gepaard gaat met het nodige risicomanagement, wordt er bijgedragen aan het verminderen van het recidiverisico en wordt ingezet op een betere re-integratie in de maatschappij.

Informatie-uitwisseling

Met het oog op een efficiënte samenwerking tussen de psychologen en de justitieassistenten en een efficiënte werking van de justitiehuizen in hun geheel, is het noodzakelijk dat psychologen en justitieassistenten informatie kunnen uitwisselen. Psychologen zijn echter gehouden tot een beroepsgeheim. Justitieassistenten zijn gehouden tot een discretieplicht (het ambtsgeheim), en zijn indien nodig ook gehouden tot specifieke geheimhoudingsverplichtingen (bijvoorbeeld in het kader van het geheim van het onderzoek).

Wie onderworpen is aan een discretieplicht, kan de informatie die hij heeft verkregen in de uitoefening van zijn functie niet zomaar aan om het even wie bekendmaken. Een specifieke vorm van discretieplicht betreft het ambtsgeheim of de ambtelijke discretieplicht. Dat is een algemene gedragsnorm die ambtenaren verbiedt op eigen initiatief mededelingen te doen over zaken die zij in het raam van hun ambt hebben vernomen en waarvan de openbaarmaking niet uitdrukkelijk toegelaten of voorgeschreven is. Hierop kunnen uitzonderingen bestaan, zoals bijvoorbeeld de rapportageplicht van justitieassistenten ten aanzien van hun federale opdrachtgevers (openbaar ministerie, strafuitvoeringsrechtbank enzovoort).

Op het eerste gezicht lijken het beroepsgeheim en de discretieplicht op elkaar en houden zij beide in dat bepaalde informatie niet publiek wordt gemaakt. Toch verschillen zij fundamenteel en is het belangrijk om beide concepten van elkaar te onderscheiden. Wie enkel tot discretie is gehouden, kan niet dezelfde garanties op geheimhouding bieden als iemand met beroepsgeheim. Bovendien geldt in de verhouding met collega's en leidinggevende geen zwijgplicht. De discretieplicht beschermt de opdracht, dienst of de organisatie waarvoor ze werd opgelegd en niet, zoals het beroepsgeheim, de vertrouwensrelatie tussen de hulpverlener en de cliënt. De discretieplicht beschermt dus enkel de belangen van de organisatie of dienst, maar beschermt niet het algemeen belang of het vertrouwen dat de maatschappij heeft in een bepaalde beroepsgroep (zie Wegwijzer beroepsgeheim 2, https://publicaties.vlaanderen.be/view-file/28411, p. 2).

Daarom is het niet vanzelfsprekend dat de psychologen en justitieassistenten onderling informatie kunnen uitwisselen. Dit ontwerp van wijzigingsdecreet wil hieraan tegemoetkomen.

Dat de psycholoog zijn beroepsgeheim kan doorbreken, kan worden verantwoord aan de hand van de rol die de psycholoog opneemt binnen de justitiehuizen. De psycholoog heeft geen hulpverlenende of behandelende rol ten aanzien van de

justitiabele, maar biedt gespecialiseerde ondersteuning en onderbouwing aan de justitieassistenten in functie van zijn taken omtrent advisering, opvolging en toezicht van justitiabelen.

Beleidsmaatregelen en doelstelling

Het ontwerp van wijzigingsdecreet wijzigt de definitie van indicatiestelling en voorziet in de mogelijkheid voor psychologen om informatie te delen met de betrokken justitieassistent, zonder strafbaar te kunnen worden gesteld op basis van artikel 458, Strafwetboek.

Impactanalyse

Het feit dat de psychologen informatie kunnen delen met justitieassistenten en zij op die manier hun beroepsgeheim kunnen doorbreken, kan beschouwd worden als een maatregel die een impact heeft op het recht op privéleven. Deze maatregel streeft echter een legitiem doel na, met name de efficiënte uitvoering van een straf of maatregel. Doordat informatie kan worden uitgewisseld, kan er tot een aanpak op maat van de justitiabele worden gekomen, zodat die bijvoorbeeld naar een geschikte gedragstraining of behandeling kan worden doorverwezen. In die zin is de maatregel ook geschikt om dat doel te bereiken. Aan de hand van gesprekken met de justitiabele in het kader van risicotaxatie en psychodiagnostiek kan de psycholoog ondersteuning bieden aan de justitieassistent bij de doorverwijzing. De maatregel is bovendien noodzakelijk. Zonder de mogelijkheid voor de psycholoog om zijn beroepsgeheim te doorbreken, kan hij geen informatie delen met de justitieassistent, die in principe enkel gehouden is tot een discretieplicht (met uitzondering van enkele geheimhoudingsverplichtingen, waaronder het geheim van het strafonderzoek). Dit zou het onmogelijk maken voor hen om samen te werken. Zonder de maatregel kan de psycholoog geen rol opnemen in de justitiehuizen. De nadelen staan duidelijk in verhouding tot het nagestreefde doel. Het is de bedoeling dat de psycholoog telkens zijn rol duidt naar de justitiabele toe, en de justitiabele informeert over het feit dat de verstrekte informatie aan de justitieassistent kan worden bezorgd. De justitiabele is dus op de hoogte van de mogelijkheid tot informatiedeling.

Aangezien het ontwerp van decreet een mogelijke impact heeft op het recht op privéleven, en meer bepaald op de privacy van de justitiabelen, werd het ontwerp van decreet aan de Vlaamse Toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens (VTC) ter advies voorgelegd.

Implementatie

Het decreet zal in werking treden op de tiende dag na publicatie in het Belgisch Staatsblad.

C. Totstandkomingsprocedure

Op 15 juli 2022 werd het voorontwerp van decreet een eerste keer principieel goedgekeurd door de Vlaamse Regering. Op basis daarvan werd advies gevraagd aan de Vlaamse Toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens.

Op 6 september 2022 verstrekte de VTC het advies nr. 2022/081. De VTC was van oordeel dat het voorgelegde voorontwerp van decreet voldoende waarborgen zou kunnen bieden wat de bescherming van de persoonsgegevens van de betrokkenen betreft, op voorwaarde dat daarin de volgende elementen bijkomend werden geïmplementeerd:
– de VTC geeft aan dat uit de tekst van het decreet van 26 april 2019 blijkt dat de opdracht van de justitiehuizen onder meer bestaat uit het informeren van

de opdrachtgever, begeleiden en informeren van onder meer slachtoffers en communiceren met betrokkenen bij de opdracht, zodat er sprake is van een verwerking om te voldoen aan een wettelijke verplichting die op de verwerkingsverantwoordelijke rust (artikel 6, lid 1, c), AVG). De VTC beveelt aan de rechtvaardigingsgrond toe te voegen aan het ontwerp van decreet, minstens aan de memorie van toelichting. Bijgevolg wordt een nieuw artikel toegevoegd aan het ontwerp van decreet;
- de VTC geeft aan dat moet worden nagegaan of het uitvoeren van een gegevensbeschermingseffectbeoordeling (GEB) voor de verschillende gegevensstromen al dan niet noodzakelijk is. Dit ontwerp van decreet heeft echter enkel betrekking op het al dan niet kunnen doorbreken van het beroepsgeheim door de psychologen van de justitiehuizen. De verwerking van persoonsgegevens door de justitiehuizen (zowel justitieassistenten als psychologen) is al geregeld in het decreet van 26 april 2019. In het kader van dit ontwerp van decreet is dus geen GEB vereist, er wordt geen nieuwe gegevensstroom opgezet;
- de VTC adviseert om de bewaartermijn van persoonsgegevens te regelen. Dit wordt echter al geregeld in het besluit van de Vlaamse Regering van 18 maart 2022 tot uitvoering van bepalingen over de justitiehuizen van het decreet van 26 april 2019 houdende de justitiehuizen en de juridische eerstelijnsbijstand;
- de VTC adviseert om het nodige te doen voor de juistheid van de gegevens. De justitiehuizen voorzien in hun interne werking maatregelen die de juistheid van de gegevens garanderen. Dit staat echter los van de doelstelling van dit ontwerp van decreet;
- de VTC adviseert om transparantiemaatregelen uit te werken. Deze verplichting wordt al opgenomen in artikel 12, eerste lid, van de AVG. Het is bijgevolg niet aangewezen om deze bepaling over te nemen in een hiërarchisch lager regelgevend kader. De justitiehuizen beschikken bovendien al over een privacyverklaring, waardoor de transparantie verzekerd is. Wel wordt in de memorie van toelichting vermeld dat de psycholoog voorafgaand de justitiabele op de hoogte moet stellen van de mogelijkheid tot informatiedeling.

Op 8 december 2022 verstrekte de Raad van State het advies nr. 72.286/1. In dit advies wordt het volgende opgemerkt:
- de Raad van State geeft aan dat om een advies van de Gegevensbeschermingsautoriteit moet worden verzocht.

  Bij artikel 10/1 van het decreet van 18 juli 2008 betreffende het elektronische bestuurlijke gegevensverkeer werd de Vlaamse Toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens opgericht. De Vlaamse Toezichtcommissie is een autonome dienst met rechtspersoonlijkheid en is als toezichthoudende autoriteit voor de verwerking van persoonsgegevens in de zin van artikel 36, lid 4, van de AVG verantwoordelijk voor het toezicht op de toepassing van de AVG door de instanties. Ingevolge artikel 51, lid 1, van de AVG kan immers elke lidstaat een of meer onafhankelijke overheidsinstanties, verantwoordelijk voor het toezicht op de toepassing van deze verordening, oprichten.

  Sinds de bekendmaking van de aanstelling van de leden van de VTC door de Vlaamse Regering in het Belgisch Staatsblad van 29 maart 2019, is de VTC ingevolge artikel 10/4, §1, van voornoemd decreet bevoegd om hetzij uit eigen beweging, hetzij op verzoek van het Vlaams Parlement of de Vlaamse Regering adviezen te verstrekken omtrent elke aangelegenheid met betrekking tot de verwerkingen van persoonsgegevens. Er moet bijgevolg worden vastgesteld dat er in dit geval een advies is waarbij het ontwerp van decreet is getoetst aan de AVG;
- de Raad van State is van oordeel dat de verwijzing naar de "personeelsleden van de justitiehuizen" te ruim is geformuleerd en vervangen moet worden door een meer nauwkeurige omschrijving. Artikel 4 wordt in die zin aangepast, zodat

de mogelijkheid tot het doorbreken van het beroepsgeheim beperkt is tot de psychologen die werkzaam zijn binnen de justitiehuizen;
– de Raad van State is van oordeel dat een meer nauwkeurige omschrijving moet worden gegeven van de opdrachten waarvoor met het oog op de uitvoering ervan informatie kan worden uitgewisseld.

In dit kader moet op het advies van de Raad van State van 18 mei 2018 nr. 63.158/VR/3 bij het voorstel van decreet houdende de justitiehuizen en de juridische eerstelijnsbijstand worden gewezen (*Parl.St.* Vl.Parl. 2017-18, nr. 1438/1 en 2). In punt 6.2 bepaalt de Raad van State:

"In artikel 5, 1°, van het voorstel worden de federaal bepaalde opdrachten van de justitiehuizen omschreven. Het komt de decreetgever evenwel niet toe om te bepalen welke die opdrachten zijn of om te bepalen waaruit die opdrachten bestaan. Artikel 5, 1°, van het voorstel dient derhalve op een meer algemene en neutrale wijze te worden geredigeerd."

Het zou tegenstrijdig en verwarrend zijn om de opdrachten van de justitiehuizen niet te vermelden in het artikel dat de opdrachten vermeldt, maar deze dan wel te vermelden in een artikel omtrent het beroepsgeheim van psychologen. Ook zou de Vlaamse decreetgever dan telkens het decreet houdende de justitiehuizen en de juridische eerstelijnsbijstand moeten aanpassen indien de federale wetgever een wijziging doorvoert aan de opdrachten van de justitiehuizen. Ook een algemene vermelding van "strafrechtelijke opdrachten" is niet aangewezen, omdat deze omschrijving voor te veel juridische onduidelijkheid zou zorgen.

Daarom wordt ervoor gekozen om in artikel 4 niet langer te verwijzen naar de specifieke opdrachten, maar de informatiedeling enkel mogelijk te maken met het oog op het uitvoeren van een opdracht die tot doel heeft een opdrachtgever te informeren over een passende straf, maatregel, uitvoeringsmodaliteit of voorwaarde die aan een justitiabele kan worden opgelegd, of over de opvolging van een dergelijke straf, maatregel, uitvoeringsmodaliteit of voorwaarde. Hiermee wordt geen inbreuk gemaakt op de bevoegdheid van de federale wetgever, en is het toch voldoende duidelijk in welke gevallen informatiedeling mogelijk is. Bovendien wordt op deze wijze ook meteen de doelstelling van de informatiedeling duidelijk afgebakend;
– de Raad van State adviseert om het begrip justitiabele te beperken. Aangezien de doelstelling van de informatiedeling beperkt is tot advisering en opvolging van justitiabelen, kan het begrip justitiabele in artikel 4 inderdaad beperkt worden tot "justitiabelen als vermeld in artikel 2, 9°, a)";
– de Raad van State merkt op dat de informatie die gedeeld kan worden, gespecifieerd moet worden. In artikel 4 wordt daarom toegevoegd dat het om informatie omtrent een indicatiestelling moet gaan. Psychologen zullen zich immers aan de hand van risicotaxatie en psychodiagnostisch onderzoek enkel met indicatiestelling bezighouden;
– de Raad van State stelt dat in de memorie van toelichting moet worden aangegeven dat vanaf het eerste contact tussen de justitiabele en de psycholoog of justitieassistent de justitiabele op de hoogte wordt gebracht van de voorziene informatiedeling. Dit werd al vermeld bij de impactanalyse in de memorie van toelichting, maar wordt nogmaals herhaald in de artikelsgewijze bespreking bij artikel 4;
– de Raad van State merkt op dat artikel 8, zesde lid, van het decreet van 26 april 2019 geen voldoende nauwkeurige omschrijving van de bewaartermijn bevat om in overeenstemming te zijn met artikel 22 van de Grondwet, dat het recht op privéleven betreft. Deze bepaling van het decreet werd echter voor advies voorgelegd aan de Gegevensbeschermingsautoriteit (zie advies nr. 52/2019 van 27 februari 2019, randnr. 55 en 56). De GBA was ook van oordeel dat specifieke bewaartermijnen of afbakeningscriteria moesten voorzien worden. De GBA stelde

echter uitdrukkelijk dat deze ook in een uitvoeringsbesluit konden worden opgenomen, wat in artikel 5 van het besluit van de Vlaamse Regering van 18 maart 2022 tot uitvoering van bepalingen over de justitiehuizen van het decreet van 26 april 2019 houdende de justitiehuizen en de juridische eerstelijnsbijstand is gebeurd. Bijgevolg wordt geen gevolg gegeven aan de opmerking van de Raad van State;
– tot slot raadt de Raad van State aan om een verduidelijking omtrent de verhouding tussen deze informatiedeling en het geheim van het onderzoek op te nemen in de memorie van toelichting. Deze verduidelijking werd opgenomen in de artikelsgewijze bespreking bij artikel 4.

D. Bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest

Het ontwerp van decreet heeft betrekking op de justitiehuizen, en betreft bijgevolg een gemeenschapsaangelegenheid (artikel 5, §1, III, BWHI).

II. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Artikel 1

Artikel 1 behoeft geen verdere toelichting.

Artikel 2

Artikel 2 past de definitie van indicatiestelling aan. Er wordt uitdrukkelijk naar risicotaxatie en psychodiagnostiek verwezen. Dit zijn de voornaamste taken die de psychologen in de justitiehuizen opnemen.

Risicotaxatie kan omschreven worden als het inschatten van de kans dat iemand opnieuw feiten zal plegen in de nabije of verdere toekomst. Een risicotaxatie is dus een inschatting die een richting aangeeft, in dit kader dus wat betreft de intensiteit en inhoud van de opvolging en begeleiding.

Risicotaxatie ondersteunt het professioneel oordeel van de justitieassistenten bij de uitvoering van hun strafrechtelijke opdrachten, gezien de inschakeling ervan toelaat om structureel en onderbouwd rekening te houden met bij de justitiabelen gedetecteerde risicofactoren en beschermende factoren.

In het kader van een adviseringsopdracht helpt risicotaxatie de justitieassistent om aan de opdrachtgever zijn voorstel van geïndividualiseerde maatregel en daarbij horende voorwaarden verder te onderbouwen zodat een eventuele latere begeleidingsopdracht zou bijdragen aan het vermijden van recidive.

Bij langdurende begeleidingsopdrachten kan risicotaxatie de justitieassistent op verschillende manieren ondersteunen bij de uitvoering ervan door:
– op basis van het risiconiveau de frequentie van zijn opvolgingsgesprekken met de justitiabele te bepalen en zo ook prioriteiten te stellen tussen verschillende dossiers;
– dynamische risicofactoren die uit de risicotaxatie naar boven komen prioritair op te nemen in zijn begeleiding van de justitiabele;
– op basis van het risiconiveau de justitiabele gericht door te verwijzen naar adequate hulpverlening (voor zover dit nog niet bepaald werd in de justitiële voorwaarden).

Een dergelijke risicotaxatie kan uitsluitend plaatsvinden in functie van een wettelijke opdracht van de justitiehuizen. Hun strafrechtelijke opdrachten zijn in diverse federale wetten omschreven zoals de Probatiewet, de Interneringswet, de wet

betreffende voorlopige hechtenis en de wet betreffende de externe rechtspositie van veroordeelden tot een vrijheidsstraf. Het resultaat ervan wordt, samen met andere noodzakelijke gegevens, verwerkt in een verslag dat de justitieassistent aan de opdrachtgever overmaakt. Het is dus noodzakelijk dat de psycholoog die de risicotaxatie uitvoert, de resultaten hiervan kan delen met de justitieassistent.

Daarnaast kan de psycholoog ook een psychodiagnostisch onderzoek uitvoeren bij de justitiabele. Dit is een activiteit die een of meer individuele gesprekken met de justitiabele omvat en door het beroepsgeheim afgedekt is. Ook hier is het van belang dat de psycholoog zijn bevindingen aan de justitieassistent kan overmaken, zodat de justitieassistent verder met deze informatie aan de slag kan in het kader van zijn opvolging en begeleiding.

Artikel 3

Dit artikel werd toegevoegd op advies van de Vlaamse Toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens. Het voegt artikel 6, eerste lid, c), van de AVG, met name 'wettelijke verplichting', toe als rechtvaardigingsgrond voor de verwerking van persoonsgegevens. Een groot deel van de opdrachten van de justitiehuizen bestaat immers uit opdrachten die zij ontvangen van federale opdrachtgevers (zie ook algemene toelichting).

Artikel 4

De justitieassistent en de psycholoog behoren in collegiaal overleg elkaar te ondersteunen bij de uitvoering van hun opdrachten. De justitieassistent deelt tijdens dit overleg zijn informatie en inzichten zodat de psycholoog over de nodige informatie beschikt om de risicotaxatie en psychodiagnostiek uit te voeren. De psycholoog heeft toegang tot het elektronisch dossier van de justitieassistent, voert de risicotaxatie en/of psychodiagnostiek uit en bespreekt het resultaat met de justitieassistent. Het eindoordeel met betrekking tot het resultaat van de risicotaxatie en suggesties omtrent het risicomanagement, en ook eventueel de resultaten van het psychodiagnostische onderzoek worden vervolgens in een vaste format opgemaakt door de psycholoog en bezorgd aan de justitieassistent.

Het decreet Justitiehuizen voorziet niet in een beroepsgeheim in hoofde van justitieassistenten. Justitieassistenten zijn enkel gehouden tot het ambtsgeheim, een discretieplicht als vermeld in het Vlaams Personeelsstatuut. Het decreet Justitiehuizen bepaalt wel dat de bijzondere categorieën van persoonsgegevens vertrouwelijk behandeld moeten worden, en daarnaast gelden er een aantal specifieke geheimhoudingsverplichtingen, zoals het geheim van het strafonderzoek.

Gezien de psychologen effectief de titel van psycholoog dragen en ingeschreven zijn op de lijst van de Psychologencommissie, geldt voor hen de deontologische code die is vastgelegd in het koninklijk besluit van 2 april 2014 tot vaststelling van de voorschriften inzake de plichtenleer van de psycholoog. Artikel 5 van het koninklijk besluit van 2 april 2014 bepaalt:

"De psycholoog die, uit hoofde van zijn staat of beroep, in het bezit is van geheimen die hem werden toevertrouwd, is gehouden tot het beroepsgeheim overeenkomstig artikel 458 van het Strafwetboek.

De psycholoog is, ten allen tijde, gehouden tot een discretieplicht, zelfs wanneer de activiteit uitgeoefend door de psycholoog niet behoort tot de categorie van activiteiten die hem verplichten tot het beroepsgeheim."

Aangezien de justitieassistent enkel tot een discretieplicht gehouden is, en de psycholoog tot beroepsgeheim, is informatiedeling van de psycholoog naar de justitieassistent toe niet vanzelfsprekend. Daarom wordt in artikel 4 de mogelijkheid voorzien voor de psycholoog om informatie te delen met de betrokken justitieassistent, zonder dat er sprake zou zijn van een strafbare schending van het beroepsgeheim in hoofde van de psycholoog, die gehouden is tot het beroepsgeheim.

De informatie die gedeeld kan worden, is beperkt tot informatie omtrent een indicatiestelling. Indicatiestelling, aan de hand van risicotaxatie en psychodiagnostisch onderzoek, betreft immers de kerntaak van de psychologen binnen de justitiehuizen.

De informatie kan worden gedeeld met het oog op de uitvoering van opdrachten met betrekking tot advisering en opvolging van justitiabelen. Hiermee wordt de doelstelling van de informatiedeling geduid. De informatiedeling kan niet voor een ander doel gebeuren. Bovendien kan enkel noodzakelijke informatie worden gedeeld.

Deze mogelijkheid tot informatiedeling leidt ertoe dat de psychologen en justitieassistenten binnen de justitiehuizen efficiënt kunnen samenwerken met het oog op de uitvoering van een opdracht en zo tot een effectieve en doelmatige begeleiding van de justitiabele kunnen komen.

Met het oog op transparantie naar de justitiabele toe verzekert de psycholoog zich voorafgaand aan het eerste contact met de justitiabele ervan dat de justitiabele op de hoogte is van deze mogelijkheid tot informatiedeling.

De psycholoog kan ook worden ingeschakeld bij de uitvoering van een opdracht zoals omschreven in de wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis (artikel 35, §1, en artikel 38), met name een vrijheid onder voorwaarden. De opdracht wordt gericht aan de dienst Justitiehuizen. De gemeenschappen zijn bevoegd om zelf te bepalen wie ingeschakeld wordt bij het uitvoeren van de opdracht en welke methodologie de justitiehuizen daarbij hanteren. Daarbij primeert het geheim van het vooronderzoek.

De justitiehuizen kunnen, met het oog op de uitvoering van een opdracht gedurende het vooronderzoek, ook informatie verkrijgen die zich in het strafdossier bevindt, voor zover deze kennisname noodzakelijk is. Dit vereist evenwel steeds de voorafgaande instemming van de onderzoeksrechter. In de praktijk vraagt de aangestelde justitieassistent om deze toelating. De informatie die de justitieassistent op deze manier verkrijgt, kan ook met de psycholoog gedeeld worden. Zij werken immers collegiaal samen bij de uitvoering van de opdracht. In het kader van een procedure ‘bemiddeling en maatregelen’ (artikel 216ter, Wetboek van Strafvordering) wordt deze toelating door de bevoegde parketmagistraat verleend.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving,
Energie en Toerisme,

Zuhal DEMIR

VOORONTWERP VAN DECREET
van 15 juli 2022

Vlaamse Regering

Ontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 26 april 2019 houdende de justitiehuizen en de juridische eerstelijnsbijstand, wat betreft indicatiestelling en interne infodeling

Op voorstel van de Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme;

Na beraadslaging,

DE VLAAMSE REGERING BESLUIT:

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Artikel 1. Dit decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid.

Art. 2. In artikel 2 van het decreet van 26 april 2019 houdende de justitiehuizen en de juridische eerstelijnsbijstand wordt punt 7° vervangen door wat volgt:

"7° indicatiestelling: de inschatting van de risico's, behoeften en sterktes van een justitiabele, onder meer aan de hand van risicotaxatie en/of een psychodiagnostisch onderzoek;".

Art. 3. In artikel 11 van hetzelfde decreet wordt een paragraaf toegevoegd, die luidt als volgt:

"§3. De personeelsleden van de justitiehuizen kunnen, met het oog op de uitvoering van de opdrachten, vermeld in artikel 5, informatie over een justitiabele uitwisselen met elkaar, zonder wegens eventuele miskenning van het beroepsgeheim strafbaar te kunnen worden gesteld op basis van artikel 458 van het Strafwetboek.".

Brussel, ... (datum).

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme,

Zuhal DEMIR

ADVIES VAN DE VLAAMSE TOEZICHTCOMMISSIE VOOR DE VERWERKING VAN PERSOONSGEGEVENS

Vlaamse overheid

Vlaamse Toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens

Advies wetgeving VTC nr. 2022/081 van 6 september 2022

over

tekst	Voorontwerp van decreet
van	van de Vlaamse Regering
titel	tot wijziging van het decreet van 26 april 2019 houdende de justitiehuizen en de juridische eerstelijnsbijstand, wat betreft indicatiestelling en interne infodeling
roepnaam	(voorontwerp van decreet justitiehuizen en eerstelijnsbijstand)
datum	zoals principieel goedgekeurd op 15 juli 2022

De Vlaamse Toezichtcommissie (hierna "de VTC");

Gelet op het decreet van 18 juli 2008 betreffende het elektronische bestuurlijke gegevensverkeer (hierna: "het e-govdecreet"), inzonderheid artikel 10/4, §1;

Gelet op de Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (hierna AVG), inzonderheid artikel 36, 4, artikel 57, 1, c) en artikel 58, 3;

Gelet op de wet van 30 juli 2018 betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens (hierna "WVG");

Gelet op het verzoek om advies van mevrouw Zuhal Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme van 18 juli 2022, ontvangen door de VTC op 18 juli 2022;

Gelet op de behandeling op de zitting van 6 september 2022 en de beslissing om het dossier af te werken in een schriftelijke procedure;

Brengt op 6 september 2022 het volgend advies uit:

I. VOORWERP VAN DE ADVIESAANVRAAG

1. De Vlaamse minister bevoegd voor Justitie en Handhaving (hierna "de adviesvrager") verzocht om het advies van de Vlaamse Toezichtcommissie (hierna "VTC") over een voorontwerp van decreet *tot wijziging van het decreet van 26 april 2019 houdende de justitiehuizen en de juridische eerstelijnsbijstand, wat betreft indicatiestelling en interne infodeling* (hierna "het Ontwerp"), zonder aanduiding van specifieke artikelen.

2. Aangezien de adviesbevoegdheid van de VTC op grond van artikel 10/4, § 1 van het e-govdecreet betrekking heeft op de verwerkingen van persoonsgegevens, is haar adviesverlening hiertoe beperkt.

Context

3. De justitiehuizen staan in voor het uitvoeren van opdrachten, op verzoek van een opdrachtgever, in het kader van een gerechtelijke procedure of ter uitvoering van een gerechtelijke beslissing, overeenkomstig artikel 5, § 1, III, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen. Een groot deel van deze opdrachten betreffen strafrechtelijke opdrachten.

Een justitiehuis kan van een gerechtelijke overheid, een strafinrichting of een forensisch psychiatrisch centrum (FPC) een adviseringsopdracht krijgen. Het verslag dat de justitieassistent naar aanleiding van deze opdracht opstelt, informeert de opdrachtgever over de meest geschikte straf, maatregel, uitvoeringsmodaliteit of voorwaarde die aan een verdachte, veroordeelde of geïnterneerde (hierna "justitiabele" genoemd) kan worden opgelegd. Het verslag kan ook als oogmerk hebben om de geschiktheid van het opvangmilieu van deze personen te beschrijven.

De gerechtelijke overheid en de strafinrichtingen kunnen daarnaast aan een justitiehuis de opdracht geven om een justitiabele op te volgen en te begeleiden met het oog op de correcte uitvoering van een opgelegde straf, maatregel, uitvoeringsmodaliteit of voorwaarde.

4. In de periode november 2021 tot mei 2022 werden 10 psychologen aangeworven binnen de Afdeling Justitiehuizen van het Agentschap Justitie en Handhaving. Er zijn 2 psychologen per gerechtelijk arrondissement, met een lokale standplaats en een centrale aansturing. Hun werkingsgebied is arrondissementeel.

De psycholoog staat in voor het uitvoeren van risicotaxatie en psychodiagnostiek aan de hand van wetenschappelijk gevalideerde instrumenten binnen een gedwongen kader om een gespecialiseerde ondersteuning en onderbouwing te kunnen geven aan de justitieassistenten in functie van advisering, opvolging van en toezicht op justitiabelen. Aan de hand van risicotaxatie wordt er beoogd een inschatting te maken van de waarschijnlijkheid dat een justitiabele in de toekomst nieuwe feiten zal plegen.

5. Met het oog op een efficiënte samenwerking tussen de psychologen en de justitieassistenten en een efficiënte werking van de justitiehuizen in haar geheel, is het noodzakelijk dat psychologen en justitieassistenten informatie kunnen uitwisselen. Psychologen zijn echter gehouden tot een beroepsgeheim. Justitieassistenten zijn gehouden tot een discretieplicht ('het ambtsgeheim'), en zijn desgevallend ook gehouden tot specifieke geheimhoudingsverplichtingen (bv. in het kader van het geheim van het onderzoek).

Wie onderworpen is aan een discretieplicht, kan de informatie die hij/zij heeft verkregen in de uitoefening van zijn/haar functie niet zomaar aan om het even wie bekendmaken. Een specifieke vorm van discretieplicht betreft het ambtsgeheim of de ambtelijke discretieplicht. Dat is een algemene gedragsnorm die ambtenaren verbiedt op eigen initiatief mededelingen te doen over zaken die zij in het raam van hun ambt hebben vernomen en waarvan de openbaarmaking niet uitdrukkelijk toegelaten of voorgeschreven is. Hierop kunnen uitzonderingen bestaan, zoals bijvoorbeeld de rapportageplicht van justitieassistenten ten aanzien van hun federale opdrachtgevers (openbaar ministerie, strafuitvoeringsrechtbank, enz.)

Op het eerste gezicht lijken het beroepsgeheim en de discretieplicht op elkaar en houden zij beide in dat bepaalde informatie niet publiek wordt gemaakt. Toch verschillen zij fundamenteel en is het belangrijk om beide concepten van elkaar te onderscheiden. Wie enkel tot discretie is gehouden, kan niet dezelfde garanties op geheimhouding bieden als iemand met beroepsgeheim. Bovendien geldt in de verhouding met collega's en leidinggevende geen zwijgplicht. De discretieplicht beschermt de opdracht, dienst of de organisatie waarvoor ze werd opgelegd en niet, zoals het beroepsgeheim, de vertrouwensrelatie tussen de hulpverlener en de cliënt. De discretieplicht beschermt dus enkel de belangen van de organisatie of dienst, maar beschermt niet het algemeen belang of het vertrouwen dat de maatschappij heeft in een bepaalde beroepsgroep (zie Wegwijzer beroepsgeheim 2, https://publicaties.vlaanderen.be/view-file/28411, p. 2).

6. Daarom is het niet vanzelfsprekend dat de psychologen en justitieassistenten onderling informatie kunnen uitwisselen. Dit Ontwerp wil hieraan tegemoetkomen.

Dat de psycholoog zijn/haar beroepsgeheim kan doorbreken, kan worden verantwoord aan de hand van de rol die de psycholoog opneemt binnen de justitiehuizen. De psycholoog heeft geen hulpverlenende of behandelende rol ten aanzien van de justitiabele, maar biedt gespecialiseerde ondersteuning en onderbouwing aan de justitieassistenten in functie van zijn/haar taken omtrent advisering, opvolging en toezicht van justitiabelen.

7. De volgende bepaling van het Ontwerp hebben betrekking op de verwerking van persoonsgegevens:

Art. 3. In artikel 11 van hetzelfde decreet[1] wordt een paragraaf toegevoegd, die luidt als volgt:

"§3. De personeelsleden van de justitiehuizen kunnen, met het oog op de uitvoering van de opdrachten, vermeld in artikel 5, informatie over een justitiabele uitwisselen met elkaar, zonder wegens eventuele miskenning van het beroepsgeheim strafbaar te kunnen worden gesteld op basis van artikel 458 van het Strafwetboek.".

Het artikel luidt dan :

Artikel 11.

"§ 1. De justitiehuizen winnen, met het oog op het uitvoeren van een opdracht als vermeld in artikel 5, 1° en 2°, minstens informatie in:
1° bij de opdrachtgever;
2° bij de justitiabele op wie de opdracht betrekking heeft, waarbij het doel van het verzamelen van informatie aan die justitiabele wordt meegedeeld;
3° bij de andere actoren die betrokken zijn bij de uitvoering van de opdracht;
4° in voorkomend geval bij personen die deel uitmaken van de sociale context van de justitiabele, vermeld in punt 2°, waarbij het doel van het verzamelen van informatie aan die personen wordt meegedeeld;
5° uit de bestanden, vermeld in artikel 12;
6° uit de informatiesystemen van de opdrachtgevers voor zover hen toegang is verleend.

§ 2. Met behoud van de toepasselijke regelgeving stellen de actoren die een begeleiding, omkadering of behandeling aannemen in het kader van een opdracht als vermeld in artikel 5, 1°, daarover een verslag op ten behoeve van de justitiehuizen.

In het verslag, vermeld in het eerste lid, worden minstens de volgende punten behandeld:
1° de daadwerkelijke aanwezigheden van de justitiabele op de gemaakte afspraken;
2° de afwezigheden van de justitiabele die niet gerechtvaardigd zijn;
3° de eenzijdige stopzetting van de begeleiding, omkadering of behandeling door de justitiabele;
4° de situaties die een ernstig risico inhouden voor derden;
5° de formele moeilijkheden die bij de begeleiding, omkadering of behandeling zijn gerezen;
6° zo mogelijk, bij weigering of stopzetting van een begeleiding, omkadering of behandeling, een richtinggevend alternatief.

§3. De personeelsleden van de justitiehuizen kunnen, met het oog op de uitvoering van de opdrachten, vermeld in artikel 5, informatie over een justitiabele uitwisselen met elkaar, zonder wegens eventuele miskenning van het beroepsgeheim strafbaar te kunnen worden gesteld op basis van artikel 458 van het Strafwetboek.".

[1] decreet van 26 april 2019 houdende de justitiehuizen en de juridische eerstelijnsbijstand

II. ONDERZOEK VAN DE ADVIESAANVRAAG

1. Voorafgaande toelichting

8. De VTC stelt vast dat de personen van wie gegevens worden verzameld en uitgewisseld de volgende zijn:

1° verdachte, beschuldigde, beklaagde, inverdenkinggestelde, veroordeelde of geïnterneerde personen, voor zover dat noodzakelijk is voor het uitvoeren van een opdracht die tot doel heeft een opdrachtgever te informeren over een passende straf, maatregel, uitvoeringsmodaliteit of voorwaarde die aan deze personen kan worden opgelegd, of over de opvolging van een dergelijke straf, maatregel, uitvoeringsmodaliteit of voorwaarde;
2° personen die deel uitmaken van de sociale context van personen, vermeld in punt 1°, voor zover dat noodzakelijk is voor het uitvoeren van een opdracht als vermeld in punt 1°, of voor een opdracht die tot doel heeft een opdrachtgever te informeren over het onthaalmilieu van een persoon als vermeld in punt 1° ;
3° slachtoffers, naasten en nabestaanden, voor zover dat noodzakelijk is voor het uitvoeren van een opdracht die tot doel heeft hen te begeleiden en te informeren gedurende een strafrechtelijke procedure, of een procedure in het kader van de uitvoering van straffen en maatregelen;
4° personen die betrokken zijn in een burgerrechtelijke procedure, voor zover dat noodzakelijk is voor het uitvoeren van een opdracht die tot doel heeft een opdrachtgever te informeren over het thuismilieu van minderjarigen, de uitoefening van het gezamenlijk ouderlijk gezag en het recht op persoonlijk contact met minderjarigen;
5° personen die deel uitmaken van de sociale context van personen als vermeld in punt 4°, voor zover dat noodzakelijk is voor het uitvoeren van een opdracht als vermeld in punt 4° ;
6° personen over wie in het kader van netwerken als vermeld in artikel 5, 2°, overleg wordt gepleegd, voor zover dat noodzakelijk is om het specifieke doel van dat overleg te realiseren;
7° personen die deel uitmaken van de sociale context van personen als vermeld in punt 6° voor zover dat noodzakelijk is om het specifieke doel van het overleg te realiseren;
8° personen die als actor betrokken zijn bij de uitvoering van een opdracht, alsook over professionele raadgevers of hulpverleners van de personen, vermeld in punten 1°, 3°, 4° en 6°.

en dat het minstens de volgende gegevens lijkt te betreffen :

1° identificatie- en contactgegevens;
2° gegevens over beroep, beroepsbekwaamheid, opleiding en vorming;
3° leeftijd, geslacht, nationaliteit, burgerlijke staat en verblijfsstatuut;
4° gegevens betreffende schulden en solvabiliteit;
5° gegevens betreffende de levensstijl, vrijetijdsbesteding en sociale context;
6° gegevens betreffende de gezinssamenstelling;
7° gegevens betreffende de woonomstandigheden;
8° politionele en gerechtelijke gegevens;
9° gegevens betreffende de gezondheid;
10° gegevens betreffende risicosituaties en -gedragingen;
11° gegevens waaruit ras of etnische afkomst blijken;
12° gegevens met betrekking tot seksueel gedrag of seksuele gerichtheid;
13° gegevens waaruit politieke, religieuze of levensbeschouwelijke overtuigingen blijken;
14° lokalisatiegegevens, voor zover het gaat om personen die door een opdrachtgever onder elektronisch toezicht zijn geplaatst.

9. Het betreft informatie over natuurlijke personen met onder meer identificatiegegevens en dus gaat het om de verwerking van informatie over geïdentificeerde natuurlijke personen, zijnde persoonsgegevens zoals bedoeld in de AVG. De VTC gaat daarom na in hoeverre het Ontwerp en de bestaande decreten in lijn liggen met de principes van het gegevensbeschermingsrecht.

2. Kwaliteit van de regelgevende grondslag

10. Volgende bepalingen van het decreet van 26 april 2019 houdende de justitiehuizen en de juridische eerstelijnsbijstand zijn relevant voor wat de verwerking van persoonsgegevens betreft (onderlijning VTC):

"Afdeling 1. Omgaan met persoonsgegevens

Artikel 7.

De justitiehuizen verwerken persoonsgegevens met het oog op:
1° het uitvoeren van de opdrachten, vermeld in artikel 5, 1° en 2° ;
2° het beleid en het beheer van de justitiehuizen;
3° het afleggen van verantwoording aan de Vlaamse Regering;
4° wetenschappelijk onderzoek en statistiek;
5° de berekening, vermeld in artikel 47/10, derde lid, van de bijzondere wet van 16 januari 1989 betreffende de financiering van de Gemeenschappen en de Gewesten.

Rechtmatig verkregen gegevens mogen worden verwerkt voor een ander doel dan dat waarvoor ze zijn verzameld, voor zover dat andere doel past in het kader van de doeleinden, vermeld in het eerste lid, en voor zover die verwerking noodzakelijk is en in verhouding staat tot dat andere doel.

De justitiehuizen gebruiken ten behoeve van de doeleinden, vermeld in het eerste lid, 2° tot en met 5°, geanonimiseerde gegevens of gecodeerde persoonsgegevens indien de beoogde doeleinden op die manier kunnen worden verwezenlijkt, tenzij decretale of wettelijke voorschriften anders bepalen.

Het Agentschap Justitie en Handhaving, opgericht bij het besluit van de Vlaamse Regering van 3 september 2021 tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap "Agentschap Justitie en Handhaving", treedt voor de verwerkingen, vermeld in het eerste lid, op als verwerkingsverantwoordelijke als vermeld in artikel 4, 7), van de algemene verordening gegevensbescherming.

Artikel 8.

De justitiehuizen verwerken persoonsgegevens op grond van artikel 6, eerste lid, e), van de algemene verordening gegevensbescherming.

In uitvoering van artikel 9, tweede lid, g), van de algemene verordening gegevensbescherming worden de verwerkingen met het oog op de uitvoering van de opdrachten, vermeld in artikel 5, 1° en 2°, beschouwd als noodzakelijke verwerkingen om redenen van zwaarwegend algemeen belang, en verwerken de justitiehuizen persoonsgegevens als vermeld in artikel 9, eerste lid, van diezelfde verordening.

De justitiehuizen verwerken persoonsgegevens als vermeld in artikel 10 van de algemene verordening gegevensbescherming.

De verwerkingsverantwoordelijke stelt een lijst op van de categorieën van personen die persoonsgegevens als vermeld in artikel 9, eerste lid, en 10, van de verordening kunnen raadplegen, met een beschrijving van hun hoedanigheid ten opzichte van de verwerking van de beoogde gegevens. Deze lijst wordt ter beschikking gehouden van de bevoegde toezichthoudende autoriteit op het vlak van gegevensbescherming.

De personen, vermeld in het vierde lid, nemen het vertrouwelijke karakter van de betrokken gegevens in acht.

De justitiehuizen bewaren de persoonsgegevens die zij bij de uitoefening van hun opdrachten verwerken, niet langer dan nodig is voor de uitoefening van deze opdrachten. De Vlaamse Regering voorziet, na advies van de bevoegde toezichthoudende autoriteit, per verwerkingsfinaliteit in specifieke bewaartermijnen of afbakeningscriteria voor de bewaartermijnen.

Artikel 9.

§ 1. Justitiehuizen kunnen persoonsgegevens verwerken over de volgende personen:
1° verdachte, beschuldigde, beklaagde, inverdenkinggestelde, veroordeelde of geïnterneerde personen, voor zover dat noodzakelijk is voor het uitvoeren van een opdracht die tot doel heeft een opdrachtgever te informeren over een passende straf, maatregel, uitvoeringsmodaliteit of voorwaarde die aan deze personen kan worden opgelegd, of over de opvolging van een dergelijke straf, maatregel, uitvoeringsmodaliteit of voorwaarde;
2° personen die deel uitmaken van de sociale context van personen, vermeld in punt 1°, voor zover dat noodzakelijk is voor het uitvoeren van een opdracht als vermeld in punt 1°, of voor een opdracht die tot doel heeft een opdrachtgever te informeren over het onthaalmilieu van een persoon als vermeld in punt 1° ;
3° slachtoffers, naasten en nabestaanden, voor zover dat noodzakelijk is voor het uitvoeren van een opdracht die tot doel heeft hen te begeleiden en te informeren gedurende een strafrechtelijke procedure, of een procedure in het kader van de uitvoering van straffen en maatregelen;
4° personen die betrokken zijn in een burgerrechtelijke procedure, voor zover dat noodzakelijk is voor het uitvoeren van een opdracht die tot doel heeft een opdrachtgever te informeren over het thuismilieu van minderjarigen, de uitoefening van het gezamenlijk ouderlijk gezag en het recht op persoonlijk contact met minderjarigen;
5° personen die deel uitmaken van de sociale context van personen als vermeld in punt 4°, voor zover dat noodzakelijk is voor het uitvoeren van een opdracht als vermeld in punt 4° ;
6° personen over wie in het kader van netwerken als vermeld in artikel 5, 2°, overleg wordt gepleegd, voor zover dat noodzakelijk is om het specifieke doel van dat overleg te realiseren;
7° personen die deel uitmaken van de sociale context van personen als vermeld in punt 6° voor zover dat noodzakelijk is om het specifieke doel van het overleg te realiseren;
8° personen die als actor betrokken zijn bij de uitvoering van een opdracht, alsook over professionele raadgevers of hulpverleners van de personen, vermeld in punten 1°, 3°, 4° en 6°.

§ 2. Voor de doeleinden, vermeld in paragraaf 1, 1° en 2°, en in artikel 5, 2°, kunnen de justitiehuizen persoonsgegevens uit de volgende gegevenscategorieën verwerken:
1° identificatie- en contactgegevens;
2° gegevens over beroep, beroepsbekwaamheid, opleiding en vorming;
3° leeftijd, geslacht, nationaliteit, burgerlijke staat en verblijfsstatuut;
4° gegevens betreffende schulden en solvabiliteit;
5° gegevens betreffende de levensstijl, vrijetijdsbesteding en sociale context;
6° gegevens betreffende de gezinssamenstelling;
7° gegevens betreffende de woonomstandigheden;
8° politionele en gerechtelijke gegevens;
9° gegevens betreffende de gezondheid;
10° gegevens betreffende risicosituaties en -gedragingen;
11° gegevens waaruit ras of etnische afkomst blijken;
12° gegevens met betrekking tot seksueel gedrag of seksuele gerichtheid;
13° gegevens waaruit politieke, religieuze of levensbeschouwelijke overtuigingen blijken;
14° lokalisatiegegevens, voor zover het gaat om personen die door een opdrachtgever onder elektronisch toezicht zijn geplaatst.

Voor het doeleinde, vermeld in paragraaf 1, 3°, kunnen de justitiehuizen persoonsgegevens uit de gegevenscategorieën, vermeld in het eerste lid, 1°, 2°, 3°, 6°, 8° en 9°, verwerken, evenals gegevens betreffende de schade die de betrokken personen lijden als gevolg van een misdrijf.

Voor het doeleinde, vermeld in paragraaf 1, 4°, kunnen de justitiehuizen persoonsgegevens, vermeld in het eerste lid, 1° tot en met 13°, verwerken, evenals gegevens betreffende de opvoeding van minderjarigen, kinderopvang, pleegzorg en adoptie.

Over personen als vermeld in paragraaf 1, 8°, kunnen de justitiehuizen identificatie- en contactgegevens verwerken.

De Vlaamse Regering kan, na advies van de bevoegde toezichthoudende autoriteit, de eventuele andere

gegevenscategorieën bepalen die de justitiehuizen kunnen verwerken, alsook de vorm waarin en de wijze waarop de persoonsgegevens verwerkt en uitgewisseld kunnen worden.

Artikel 10.

Voor de uitoefening van de rechten, vermeld in artikel 12 tot en met 22 en 34 van de algemene verordening gegevensbescherming, zijn artikel 14 en 16 van de wet van 30 juli 2018 betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens, alsook de regelgeving met betrekking tot de informatiesystemen van de opdrachtgevers, vermeld in artikel 11, § 1, 6°, in voorkomend geval van toepassing."

11. Het komt de stellers van het Ontwerp toe om erover te waken dat – en dit ook voor de bestaande wet- en regelgeving - elke verwerking die in onderhavige context zal plaatsvinden een rechtvaardigingsgrond vindt in artikel 6 AVG.

12. Het decreet vermeldt expliciet op grond van welke rechtvaardigingsgrond in de AVG de verwerking van persoonsgegevens zal plaatsvinden, met name "taak van algemeen belang".

13. De VTC heeft daarentegen in een eerder advies[2] al aangegeven dat uit de tekst van het decreet blijkt dat het gaat over het informeren van de opdrachtgever, begeleiden en informeren van o.m. slachtoffers en communiceren met betrokkenen bij de opdracht zodat er sprake is van een verwerking om te voldoen aan een wettelijke verplichting die op de verwerkingsverantwoordelijke rust (art. 6, lid 1, c), AVG). De VTC beveelt aan de rechtvaardigingsgrond toe te voegen aan het Ontwerp, minstens aan de memorie.

14. De VTC wenst in herinnering te brengen dat elke overheidsinmenging in de bescherming van de persoonlijke levenssfeer zoals gewaarborgd door artikel 8 van het EVRM[3], artikel 7 van het Handvest van de Grondrechten van de Europese Unie samengelezen met artikel 52.1 van het Handvest en artikel 22 van de Grondwet moet worden voorgeschreven in een 'voldoende precieze wettelijke bepaling' die beantwoordt aan een dwingende maatschappelijke behoefte en evenredig is met de nagestreefde doelstelling. In een dergelijke precieze wettelijke bepaling moeten de essentiële elementen[4] van de met de overheidsinmenging gepaard gaande verwerkingen van persoonsgegevens omschreven zijn. [5]

15. Voor verwerkingen op basis van artikel 6, lid 1, c), AVG[6], die niet zozeer betrekking hebben op het privé-leven, maar eerder enkel op de bescherming van persoonsgegevens, moet het doeleinde voldoende duidelijk afgebakend zijn[7].

---

[2] https://overheid.vlaanderen.be/sites/default/files/media/VTC/VTC_A_W_2021_105_advies.pdf

[3] Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden.

[4] Artikel 6, AVG vermeldt de volgende elementen:

- het doel van de verwerking;
- de types of categorieën van te verwerken persoonsgegevens; Deze gegevens moeten bovendien beperkt zijn tot wat noodzakelijk is voor de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt („minimale gegevensverwerking");
- de betrokkenen;
- de entiteiten waaraan en doeleinden waarvoor de persoonsgegevens mogen worden verstrekt;
- de opslagperioden;
- de aanduiding van de verwerkingsverantwoordelijke(n).

[5] EHRM, arrest *Rotaru c. Roumania*, 4 mei 2000; GWH 23 april 2015, arrest nr. 44/2015, 63; GWH 5 oktober 2017, arrest nr. 100/2017, 17; GWH 15 maart 2018, arrest nr. 29/2018, 26; GwH 14 januari 2021, arrest nr. 2/2021, overw. B.22.1.e.e.; GwH 18 november 2021, arrest nr. 158/2021, overw. B.6; GwH 9 december 2021, B.53.1-B.53.2; R.v.St, adv. 68.936/AV van 7 april 2021 over een voorontwerp van wet *betreffende maatregelen van bestuurlijke politie tijdens een epidemische noodsituatie*, Parl.St. Kamer, 2020-2021, doc. nr. 551951/001, 94-98; SCHRAM, F., *Privacy & persoonsgegevens. Handboek*, Brussel, Politeia, 2019, 75-98, 111-116; DEGRAVE, E., "*L'é-gouvernement et la protection de la vie privée – Légalité, transparance et contrôle*" , Collection du CRIDS, Larcier, Brussel, 2014, p. 161 e.v.

[6] "c) de verwerking is noodzakelijk om te voldoen aan een wettelijke verplichting die op de verwerkingsverantwoordelijke rust;"

[7] Artikel 6, 3, AVG. Voor wat punt e) betreft, bestaat de doelstelling van de verwerking in de vervulling van een taak van algemeen belang of voor de uitoefening van het openbaar gezag dat aan de verwerkingsverantwoordelijke is verleend door unierecht of lidstatelijk recht.

Andere elementen van de verwerking die al duidelijk (eventueel impliciet) blijken uit de bestaande wetgeving moeten niet per se herhaald worden. De VTC vindt het niettemin een goede praktijk om dat wel te doen om een uniform kader te creëren waarop verschillende uitvoeringsbesluiten kunnen steunen. Bovendien maakt dit het veel gemakkelijker om de verwerkingen van persoonsgegevens te toetsen aan de AVG, zowel voor de toezichthouder als voor de betrokkenen. Er is dus een onderscheid te maken tussen de legaliteitstoets (eisen waaraan de wettelijke basis moet voldoen om geldig te zijn) en de conformiteitstoets aan de AVG.

16. Aangezien met de vermelding van de essentiële elementen ook minstens gedeeltelijk tegemoetgekomen wordt aan artikel 5, 1, a), AVG, dat bepaalt dat persoonsgegevens moeten worden verwerkt op een wijze die ten aanzien van de betrokkene behoorlijk en transparant is, zal het ontbreken van deze elementen zwaardere transparantiemaatregelen vragen. Er zal immers niet naar de wetgeving kunnen verwezen worden voor die elementen.

17. De opstellers van de wettelijke en reglementaire teksten zullen moeten inschatten of de beoogde verwerking een meer uitgewerkte rechtsgrond nodig heeft. Daarbij moet in eerste instantie gekeken worden naar de graad van inmenging van de overheid in het privé-leven.

18. De VTC wijst erop dat er ook sprake is van persoonsgegevens als bedoeld in artikel 9 AVG, namelijk gegevens over de gezondheid van de betrokkenen en (mogelijk) ook 10, AVG, namelijk politionele en gerechtelijke gegevens.

19. Bijzondere categorieën van persoonsgegevens in de zin van de artikelen 9 en 10 AVG behoeven strengere beveiligingsmaatregelen. De VTC wijst op de toepasselijkheid van de artikelen 9 en 10, §2, WVG die aangeven welke bijkomende veiligheidsmaatregelen moeten voorzien worden:

- de categorieën van personen aanwijzen die de persoonsgegevens kunnen raadplegen, waarbij hun hoedanigheid ten opzichte van de verwerking van de betrokken gegevens nauwkeurig moet worden omschreven;
- de lijst van de aldus aangewezen categorieën van personen ter beschikking houden van de bevoegde toezichthoudende autoriteit voor gegevensbescherming;
- ervoor zorgen dat de aangewezen personen door een wettelijke of statutaire verplichting, of door een evenwaardige contractuele bepaling ertoe gehouden zijn het vertrouwelijke karakter van de betrokken gegevens in acht te nemen.

20. Andere maatregelen kunnen geformuleerd worden op basis van een gegevensbeschermingseffectbeoordeling (zie verder).

3. Doelbinding

21. Persoonsgegevens moeten voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden worden verzameld en mogen vervolgens niet verder op een met die doeleinden onverenigbare wijze worden verwerkt (artikel 5, 1, b), AVG).

22. Het decreet van 26 april 2019 houdende de justitiehuizen en de juridische eerstelijnsbijstand geeft de volgende doeleinden aan (artikel 7):

1° het uitvoeren van de opdrachten, vermeld in artikel 5, 1° en 2° (gerechtelijke opdrachten en netwerken uitbouwen);

2° het beleid en het beheer van de justitiehuizen;

3° het afleggen van verantwoording aan de Vlaamse Regering;

4° wetenschappelijk onderzoek en statistiek;

5° de berekening, vermeld in artikel 47/10, derde lid, van de bijzondere wet van 16 januari 1989 betreffende de financiering van de Gemeenschappen en de Gewesten.

Daarbij is uitdrukkelijk voorzien dat de justitiehuizen ten behoeve van de doeleinden, vermeld onder 2° tot en met 5° geanonimiseerde gegevens of gecodeerde persoonsgegevens gebruiken als de beoogde doeleinden op die manier kunnen worden verwezenlijkt, tenzij decretale of wettelijke voorschriften anders bepalen

23. De doeleinden zijn dan ook welbepaald en transparant. Verder zijn de doeleinden die worden nagestreefd nuttig en noodzakelijk, rekening houdend met het algemeen belang. Er is een evenwicht tussen het belang van de betrokkenen om hun rechten en vrijheden te vrijwaren en het algemeen belang om tot een verwerking van gegevens over te gaan.

24. De VTC is van oordeel dat de doeleinden welbepaald, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigd zijn.

4. Verantwoordelijkheid

25. Artikel 4.7) AVG bepaalt dat voor de verwerkingen waarvan de regelgeving het doel en de middelen vastlegt, de **verwerkingsverantwoordelijke** diegene is die daarin als dusdanig wordt aangewezen.

26. Het decreet van 26 april 2019 houdende de justitiehuizen en de juridische eerstelijnsbijstand vermeldt het Agentschap Justitie en Handhaving uitdrukkelijk als verwerkingsverantwoordelijke (artikel 7, laatste lid).

27. De decreetgever, de Vlaamse Regering en de verwerkingsverantwoordelijken moeten nagaan of het uitvoeren van een **gegevensbeschermingseffectenbeoordeling** (GEB - artikel 35 AVG)[8] voor de verschillende gegevensstromen al dan niet noodzakelijk is.

28. De VTC meent alvast dat het uitvoeren van een GEB verplicht zal zijn gelet op **de lijst van de VTC**[9] met verwerkingen waarvoor een Vlaamse bestuursinstantie een GEB moet uitvoeren conform artikel 35.4 van de AVG.

29. De VTC verwijst in dit kader naar de punten :

- wanneer er een grootschalige verwerking en/of stelselmatige monitoring is van locatiegegevens van of herleidbaar tot natuurlijke personen;

- wanneer er op systematische wijze bijzondere categorieën van persoonsgegevens in de zin van artikel 9 van de AVG, evenals persoonsgegevens met betrekking tot strafrechtelijke veroordelingen of strafbare feiten zoals omschreven in artikel 10 van de AVG of gegevens van zeer persoonlijke aard (zoals financiële gegevens en gegevens over inkomen en vermogen, werkloosheid, betrokkenheid van jeugdzorg of maatschappelijk werk,

[8] Voor meer uitleg over en model van GEB, zie:

- https://overheid.vlaanderen.be/vlaamse-toezichtcommissie-dpia

- Info op website van de federale Gegevensbeschermingsautoriteit: https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/professioneel/avg/effectbeoordeling-geb

- Aanbeveling CBPL nr. 01/2018 (https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/aanbeveling-nr.-01-2008.pdf)

- Richtlijnen Groep 29 (WP 248) (https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/handleiding-gegevensbeschermingseffectbeoordeling.pdf)

[9] Beslissing VTC nr. O/2020/01 van 14 januari 2020 betreffende Aanname van de lijst met verwerkingen waarvoor een Gegevensbeschermingseffectbeoordeling dient te worden uitgevoerd conform artikel 35.4 van de Algemene Verordening Gegevensbescherming door Vlaamse bestuursinstanties https://overheid.vlaanderen.be/sites/default/files/media/VTC/VTC_O_2020_01_DPIA_lijsten_v1_voor_web.pdf

gegevens omtrent huishoudelijke en privé-activiteiten, locatiegegevens) worden uitgewisseld tussen meerdere verwerkingsverantwoordelijken.

30. De VTC wijst erop dat een GEB aan de VTC kan worden voorgelegd voor advies. Bij een hoog risico is de consultatie van de VTC verplicht[10].

5. Minimale gegevensverwerking

31. Conform artikel 5.1, c), AVG, moeten de persoonsgegevens toereikend, ter zake dienend en beperkt zijn tot wat noodzakelijk is voor de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt.

32. De categorieën betrokkenen zijn minstens:

1° verdachte, beschuldigde, beklaagde, inverdenkinggestelde, veroordeelde of geïnterneerde personen, voor zover dat noodzakelijk is voor het uitvoeren van een opdracht die tot doel heeft een opdrachtgever te informeren over een passende straf, maatregel, uitvoeringsmodaliteit of voorwaarde die aan deze personen kan worden opgelegd, of over de opvolging van een dergelijke straf, maatregel, uitvoeringsmodaliteit of voorwaarde;

2° personen die deel uitmaken van de sociale context van personen, vermeld in punt 1°, voor zover dat noodzakelijk is voor het uitvoeren van een opdracht als vermeld in punt 1°, of voor een opdracht die tot doel heeft een opdrachtgever te informeren over het onthaalmilieu van een persoon als vermeld in punt 1° ;

3° slachtoffers, naasten en nabestaanden, voor zover dat noodzakelijk is voor het uitvoeren van een opdracht die tot doel heeft hen te begeleiden en te informeren gedurende een strafrechtelijke procedure, of een procedure in het kader van de uitvoering van straffen en maatregelen;

4° personen die betrokken zijn in een burgerrechtelijke procedure, voor zover dat noodzakelijk is voor het uitvoeren van een opdracht die tot doel heeft een opdrachtgever te informeren over het thuismilieu van minderjarigen, de uitoefening van het gezamenlijk ouderlijk gezag en het recht op persoonlijk contact met minderjarigen;

5° personen die deel uitmaken van de sociale context van personen als vermeld in punt 4°, voor zover dat noodzakelijk is voor het uitvoeren van een opdracht als vermeld in punt 4° ;

6° personen over wie in het kader van netwerken als vermeld in artikel 5, 2°, overleg wordt gepleegd, voor zover dat noodzakelijk is om het specifieke doel van dat overleg te realiseren;

7° personen die deel uitmaken van de sociale context van personen als vermeld in punt 6° voor zover dat noodzakelijk is om het specifieke doel van het overleg te realiseren;

8° personen die als actor betrokken zijn bij de uitvoering van een opdracht, alsook over professionele raadgevers of hulpverleners van de personen, vermeld in punten 1°, 3°, 4° en 6°.

en de categorieën gegevens zijn minstens :

1° identificatie- en contactgegevens;

2° gegevens over beroep, beroepsbekwaamheid, opleiding en vorming;

3° leeftijd, geslacht, nationaliteit, burgerlijke staat en verblijfsstatuut;

[10] Artikel 36, AVG bepaalt dit als volgt: "Wanneer uit een gegevensbeschermingseffectbeoordeling krachtens artikel 35 blijkt dat de verwerking een hoog risico zou opleveren indien de verwerkingsverantwoordelijke geen maatregelen neemt om het risico te beperken, raadpleegt de verwerkingsverantwoordelijke voorafgaand aan de verwerking de toezichthoudende autoriteit."

4° gegevens betreffende schulden en solvabiliteit;

5° gegevens betreffende de levensstijl, vrijetijdsbesteding en sociale context;

6° gegevens betreffende de gezinssamenstelling;

7° gegevens betreffende de woonomstandigheden;

8° politionele en gerechtelijke gegevens;

9° gegevens betreffende de gezondheid;

10° gegevens betreffende risicosituaties en -gedragingen;

11° gegevens waaruit ras of etnische afkomst blijken;

12° gegevens met betrekking tot seksueel gedrag of seksuele gerichtheid;

13° gegevens waaruit politieke, religieuze of levensbeschouwelijke overtuigingen blijken;

14° lokalisatiegegevens, voor zover het gaat om personen die door een opdrachtgever onder elektronisch toezicht zijn geplaatst;

15° foto van het gezicht.

33. De VTC beoordeelt het positief dat de categorieën van personen van wie gegevens verwerkt worden uitdrukkelijk opgesomd worden in artikel 9, §1 van het decreet.

34. Artikel 9, §2 van het Ontwerp geeft voor het nader bepalen van de categorieën van persoonsgegevens delegatie aan de Vlaamse Regering.

35. Het principe van minimale gegevensverwerking impliceert niet alleen dat gegevens 'inhoudelijk' relevant en terzake dienend moeten zijn, maar ook dat de voorkeur moet worden gegeven aan persoonsgegevens die de betrokkene indirect identificeren (gepseudonimiseerde persoonsgegevens) boven persoonsgegevens die rechtstreeks en direct identificeren, voor zover uiteraard het beoogde doeleinde al niet kan worden bereikt met de verwerking van dergelijke gegevenstypes.

36. De VTC beoordeelt het dan ook positief dat in het decreet voorzien is dat de justitiehuizen voor de doeleinden, vermeld in het eerste lid, 2° tot en met 5° (beleid en beheer, verantwoording aan de Vlaamse regering, statistiek en wetenschappelijk onderzoek) geanonimiseerde gegevens of gecodeerde persoonsgegevens als de beoogde doeleinden op die manier kunnen worden verwezenlijkt, tenzij decretale of wettelijke voorschriften anders bepalen.

37. Wat de ontvangers betreft: persoonsgegevens worden op basis van dit Ontwerp meegedeeld aan de opdrachtgever: een instantie die door of krachtens een wet, decreet of ordonnantie, of op grond van een samenwerkingsakkoord, gemachtigd is om de justitiehuizen te belasten met een opdracht.

38. Specifiek voorziet het Ontwerp in een informatiedeling tussen de justitieassistent en de psycholoog. De memorie licht dit onder meer als volgt toe :

39. Ze behoren in collegiaal overleg elkaar te ondersteunen bij de uitvoering van hun opdrachten. De justitieassistent deelt tijdens dit overleg zijn informatie en inzichten zodat de psycholoog over de nodige informatie beschikt om de risicotaxatie en psychodiagnostiek uit te voeren. De psycholoog heeft toegang tot het elektronisch dossier van de justitieassistent, voert de risicotaxatie en/of psychodiagnostiek uit en bespreekt het resultaat met de justitieassistent. Het eindoordeel met betrekking tot het resultaat van de risicotaxatie en suggesties over het risicomanagement alsook eventueel de resultaten van het psychodiagnostisch onderzoek worden vervolgens in een vast format opgemaakt door de psycholoog en bezorgd aan de justitieassistent.

40. Het decreet Justitiehuizen voorziet niet in een beroepsgeheim in hoofde van justitieassistenten. Justitieassistenten zijn enkel gehouden tot het ambtsgeheim, een discretieplicht vermeld in het Vlaams Personeelsstatuut. Het decreet Justitiehuizen bepaalt wel dat de bijzondere categorieën van persoonsgegevens vertrouwelijk behandeld moeten worden, en daarnaast gelden er een aantal specifieke geheimhoudingsverplichtingen, zoals het geheim van het strafonderzoek.

41. Gezien de psychologen effectief de titel van 'psycholoog' dragen en ingeschreven zijn op de lijst van de Psychologencommissie, geldt voor hen de deontologische code die is vastgelegd in het Koninklijk besluit van 2 april 2014 tot vaststelling van de voorschriften inzake de plichtenleer van de psycholoog. Artikel 5 van het KB van 2 april 2014 bepaalt: "De psycholoog die, uit hoofde van zijn staat of beroep, in het bezit is van geheimen die hem werden toevertrouwd, is gehouden tot het beroepsgeheim overeenkomstig artikel 458 van het Strafwetboek. De psycholoog is, ten allen tijde, gehouden tot een discretieplicht, zelfs wanneer de activiteit uitgeoefend door de psycholoog niet behoort tot de categorie van activiteiten die hem verplichten tot het beroepsgeheim."

42. Aangezien de justitieassistent enkel tot een discretieplicht gehouden is, en de psycholoog tot beroepsgeheim, is infodeling van de psycholoog naar de justitieassistent toe niet vanzelfsprekend. Daarom wordt in dit artikel 3 de mogelijkheid voorzien voor het personeel om onderling informatie uit te wisselen, zonder dat er sprake zou zijn van een strafbare schending van het beroepsgeheim in hoofde van het personeel van de justitiehuizen, als deze gehouden zijn tot het beroepsgeheim. Dat zal dus sowieso het geval zijn voor de psychologen.

43. Deze mogelijkheid tot infodeling leidt ertoe dat de psychologen en justitieassistenten binnen de justitiehuizen efficiënt kunnen samenwerken met het oog op de uitvoering van een opdracht, en zo tot een effectieve en doelmatige begeleiding van de justitiabele kunnen komen.

44. De VTC vraagt zich wel af of het beroepsgeheim van de psycholoog niet rechtstreeks voortvloeit uit artikel 458 Sw. en wijst erop dat datzelfde artikel het ook mogelijk maakt dat de wetgever in een specifiek geval oordeelt dat er geen sprake is van schending van het beroepsgeheim.

45. Er zal verder rekening moeten gehouden worden met artikel 8 van het Vlaams e-govdecreet van 18 juli 2008, dat aan Vlaamse instanties de verplichting oplegt om protocollen af te sluiten voor de mededeling van persoonsgegevens aan andere overheden.

46. Krachtens artikel 5.1, e) AVG mogen persoonsgegevens niet langer worden bewaard, in een vorm die het mogelijk maakt de betrokkenen te identificeren, dan noodzakelijk voor de verwezenlijking van de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt.

47. Wat de bewaartermijn betreft, voorziet het decreet in een delegatie aan de Vlaamse Regering.

48. Het moet evenwel duidelijk zijn hoelang de verwerkingsverantwoordelijke mag bijhouden. Hiervoor moet enerzijds gekeken worden naar de eventueel toepasselijke archiefwetgeving en anderzijds een proportionaliteitsafweging worden gemaakt.

49. In het licht van artikel 6.3 van de AVG, adviseert de VTC om in het Ontwerp de maximale bewaartermijn(en) van de met het oog op de onderscheiden doeleinden voor deze verwerking van persoonsgegevens te voorzien, of toch minstens criteria op te nemen die toelaten deze bewaartermijn(en) te bepalen.

6. Juistheid

50. Persoonsgegevens moeten juist zijn en zo nodig worden geactualiseerd (artikel 5, 1, d), AVG).

51. Het Ontwerp bevat geen bepalingen hierover. De VTC beveelt aan dat de verwerkingsverantwoordelijke hiertoe de nodige maatregelen nemen.

7. Rechten van de betrokkenen en transparantie

52. Artikel 12 AVG bepaalt dat de verwerkingsverantwoordelijke passende maatregelen neemt opdat de betrokkene de in de artikelen 13 en 14, AVG bedoelde informatie en de in de artikelen 15 tot en met 22 en artikel 34, AVG bedoelde communicatie in verband met de verwerking in een beknopte, transparante, begrijpelijke en gemakkelijk toegankelijke vorm en in duidelijke en eenvoudige taal ontvangt.

53. De VTC is van oordeel dat het aanbevolen is om het Ontwerp aan te vullen met de verplichting om de **vermeldingen** zoals bedoeld in randnummer 52, op te nemen in de communicatie met de burger zodat de betrokkenen goed geïnformeerd worden over de verwerking van hun persoonsgegevens en het voor de betrokkenen duidelijk is wat hun rechten zijn en tot wie zij zich moeten richten voor de uitoefening van hun rechten.

8. Beveiligingsmaatregelen

54. Artikel 32 AVG verplicht de verwerkingsverantwoordelijke om gepaste technische en organisatorische maatregelen te treffen die nodig zijn voor de bescherming van de persoonsgegevens. Deze maatregelen moeten een passend beveiligingsniveau verzekeren rekening houdend, enerzijds, met de stand van de techniek ter zake en de kosten voor het toepassen van de maatregelen en, anderzijds, met de aard van de te beveiligen gegevens en de potentiële risico's.

55. De VTC wijst erop dat aangezien de gegevens bijzondere categorieën van persoonsgegevens betreft een bijzondere aandacht vereist is inzake informatieveiligheid.

56. Artikel 32, AVG wijst op een aantal voorbeeldmaatregelen om, waar passend, een op het risico afgestemd beveiligingsniveau te waarborgen:

- de pseudonimisering en versleuteling van persoonsgegevens;
- het vermogen om op permanente basis de vertrouwelijkheid, integriteit, beschikbaarheid en veerkracht van de verwerkingssystemen te garanderen;
- het vermogen om bij een fysiek of technisch incident de beschikbaarheid van en de toegang tot de persoonsgegevens tijdig te herstellen;
- een procedure voor het op gezette tijdstippen testen, beoordelen en evalueren van de doeltreffendheid van de technische en organisatorische maatregelen ter beveiliging van de verwerking.

57. Voor de concrete uitwerking hiervan wijst de VTC op de aanbeveling[11] ter voorkoming van gegevenslekken en op de referentiemaatregelen[12] die bij elke verwerking van persoonsgegevens in acht zouden moeten worden genomen. De VTC benadrukt ook het belang van een behoorlijk gebruikers- en toegangsbeheer[13] en een logging van de toegangen zodat de functionaris en de toezichthouders kunnen controleren wie wanneer toegang had tot welke gegevens, wat zijn/haar acties waren en waarom[14].

58. Voor zover er gedacht wordt aan het gebruik van cloudtoepassingen, verwijst de VTC naar haar adviezen en aanbevelingen daarover[15].

---

[11] Aanbeveling CBPL nr. 01/2013

(https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/aanbeveling-nr.-01-2013.pdf)

[12] Referentiemaatregelen CBPL voor de beveiliging van elke verwerking van persoonsgegevens, Versie 1.0 (https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/nota-inzake-de-beveiliging-van-persoonsgegevens.pdf)

[13] Zie ook Aanbeveling CBPL nr. 01/2008

(https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/aanbeveling-nr.-01-2008.pdf)

Verschillende instanties kunnen hiervoor aangepaste technologische oplossingen bieden (zoals bijvoorbeeld de Kruispuntbank van de Sociale zekerheid).

[14] *Audit trailing* of *beveiligd controlespoor*.

[15] https://overheid.vlaanderen.be/vlaamse-toezichtcommissie-cloud

59. In principe moet de specificering van maatregelen niet in de wetgeving worden opgenomen. Wanneer de decreetgever of in een later stadium (mits delegatie), de Vlaamse Regering echter vermoedt dat de gepaste maatregelen niet gerealiseerd zullen worden zonder dit aan de betrokken instanties expliciet op te leggen, dan moet dat wel gebeuren[16].

III. BESLUIT

60. De VTC is van oordeel dat het voorgelegde voorontwerp voldoende waarborgen zou kunnen bieden wat de bescherming van de persoonsgegevens van de betrokkenen betreft, op voorwaarde dat daarin volgende elementen bijkomend worden geïmplementeerd, inzonderheid:

- de rechtvaardigingsgrond aanpassen en de correcte opnemen in het Ontwerp (luik 2);
- een gegevensbeschermingseffectenbeoordeling uitvoeren (luik 4);
- de bewaartermijn opnemen in het Ontwerp, minstens criteria die toelaten om de bewaartermijn te bepalen (luik 5);
- het nodige doen voor de juistheid van de gegevens (luik 6);
- de transparantiemaatregelen uitwerken (luik 7).

Hans Graux,
Voorzitter VTC

Getekend door:Hans Graux (Signature)
Getekend op:2022-09-15 12:41:47 +02:0
Reden:Ik keur dit document goed

[16] Dit kan eventueel ook in een ministerieel besluit of een omzendbrief.

VOORONTWERP VAN DECREET
van 30 september 2022

Vlaamse Regering

Ontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 26 april 2019 houdende de justitiehuizen en de juridische eerstelijnsbijstand, wat betreft de indicatiestelling en de interne informatiedeling

Op voorstel van de Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme;

Na beraadslaging,

DE VLAAMSE REGERING BESLUIT:

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Artikel 1. Dit decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid.

Art. 2. In artikel 2 van het decreet van 26 april 2019 houdende de justitiehuizen en de juridische eerstelijnsbijstand, gewijzigd bij het decreet van 11 maart 2022, wordt punt 7° vervangen door wat volgt:

"7° indicatiestelling: de inschatting van de risico's, behoeften en sterktes van een justitiabele, aan de hand van onder meer risicotaxatie of een psychodiagnostisch onderzoek;".

Art. 3. In artikel 8, eerste lid, van hetzelfde decreet worden de woorden "artikel 6, eerste lid, e)," vervangen door de woorden "artikel 6, eerste lid, c) en e),".

Art. 4. Aan artikel 11 van hetzelfde decreet wordt een paragraaf 3 toegevoegd, die luidt als volgt:

"§3. De personeelsleden van de justitiehuizen kunnen, met het oog op de uitvoering van de opdrachten, vermeld in artikel 5 van dit decreet, informatie over een justitiabele uitwisselen met elkaar, zonder dat ze wegens eventuele miskenning van het beroepsgeheim strafbaar kunnen worden gesteld op basis van artikel 458 van het Strafwetboek.".

Brussel, ... (datum).

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme,

Zuhal DEMIR

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

RAAD VAN STATE
afdeling Wetgeving

advies 72.286/1
van 8 december 2022

over

een voorontwerp van decreet ‘tot wijziging van het decreet van 26 april 2019 houdende de justitiehuizen en de juridische eerstelijnsbijstand, wat betreft de indicatiestelling en de interne informatiedeling’

Op 4 oktober 2022 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme verzocht binnen een termijn van dertig dagen een advies te verstrekken over een voorontwerp van decreet 'tot wijziging van het decreet van 26 april 2019 houdende de justitiehuizen en de juridische eerstelijnsbijstand, wat betreft de indicatiestelling en de interne informatiedeling'.

Het voorontwerp is door de eerste kamer onderzocht op 24 november 2022. De kamer was samengesteld uit Marnix VAN DAMME, kamervoorzitter, Chantal BAMPS en Wouter PAS, staatsraden, Michel TISON en Johan PUT, assessoren, en Greet VERBERCKMOES, griffier.

Het verslag is uitgebracht door Barbara SPEYBROUCK, eerste auditeur.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 8 december 2022.

*

STREKKING VAN HET VOORONTWERP

1. Het om advies voorgelegde voorontwerp van decreet strekt tot wijziging van het decreet van 26 april 2019 'houdende de justitiehuizen en de juridische eerstelijnsbijstand'. Het past de definitie aan van indicatiestelling zodat uitdrukkelijk wordt verwezen naar een risicotaxatie en een psychodiagnostisch onderzoek (artikel 2). Er wordt in de mogelijkheid voorzien voor de personeelsleden van de justitiehuizen om onderling informatie uit te wisselen, zonder dat zij, indien zij gebonden zijn door een beroepsgeheim, strafbaar kunnen worden gesteld op basis van artikel 458 van het Strafwetboek (artikel 4). Voorts wordt de rechtvaardigingsgrond voor de verwerking van persoonsgegevens door de justitiehuizen[1] uitgebreid met de verwerking van persoonsgegevens die noodzakelijk zijn om te voldoen aan een wettelijke verplichting[2] (artikel 3).

VORMVEREISTEN

2. Het voorontwerp bevat bepalingen die op de verwerking van persoonsgegevens betrekking hebben.

Over het voorontwerp heeft de Vlaamse toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens op 6 september 2022 advies nr. 2022/081 uitgebracht.

Zoals evenwel is uiteengezet in advies 61.267/2/AV van 27 juni 2017 over een voorontwerp dat tot de wet van 3 december 2017 'tot oprichting van de Gegevensbeschermingsautoriteit' heeft geleid,[3] is de Gegevensbeschermingsautoriteit belast met het toezicht op de naleving van de "algemene" regels inzake de verwerking van persoonsgegevens, met inbegrip van de algemene regels die de federale overheid ter uitvoering van de Algemene Verordening Gegevensbescherming heeft vastgesteld.[4] Daaronder valt ook de bevoegdheid om, wat die regels betreft, advies te geven teneinde te voldoen aan de voormelde adviesverplichting. De conclusie is dan ook dat het advies van de Gegevensbeschermingsautoriteit alsnog zal moeten worden ingewonnen met betrekking tot de ontworpen regeling.

---

[1] Thans is dit beperkt tot artikel 6, lid 1, e), van verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 'betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming of AVG)' dat luidt: "e) de verwerking is noodzakelijk voor de vervulling van een taak van algemeen belang of van een taak in het kader van de uitoefening van het openbaar gezag dat aan de verwerkingsverantwoordelijke is opgedragen".

[2] Artikel 6, lid 1, c), van de AVG luidt: "c) de verwerking is noodzakelijk om te voldoen aan een wettelijke verplichting die op de verwerkingsverantwoordelijke rust".

[3] *Parl.St.* Kamer 2016-17, nr. 54-2648/001, 103-132.

[4] Daarnaast kunnen ook de gemeenschappen en gewesten autoriteiten oprichten die toezicht houden op de naleving van de "specifieke" regels die de deelstaten ter uitvoering van de AVG hebben vastgesteld inzake de verwerking van persoonsgegevens in het kader van activiteiten die onder hun bevoegdheid vallen. Het verlenen van de bevoegdheid aan die autoriteiten om adviezen te geven, teneinde te voldoen aan de verplichtingen die uit de desbetreffende bepalingen van de AVG voortvloeien, hoort daar ook onder.

ONDERZOEK VAN DE TEKST

3. Het ontworpen artikel 11, § 3, van het decreet van 26 april 2019 bepaalt dat wanneer personeelsleden van de justitiehuizen, met het oog op de uitvoering van hun opdrachten, informatie over een justitiabele met elkaar uitwisselen, ze niet strafbaar kunnen worden gesteld wegens schending van het beroepsgeheim.

Aldus voorziet het ontworpen artikel 11, § 3, in een uitzondering op het beroepsgeheim, geregeld in artikel 458 van het Strafwetboek. Het beroepsgeheim laat immers de geheimplichtigen niet toe informatie te delen met anderen dan de geheimgerechtigde.

4. Artikel 458 van het Strafwetboek legt een geheimhoudingsplicht op aan alle personen "die uit hoofde van hun staat of beroep kennis dragen van geheimen die hun zijn toevertrouwd". Het bekendmaken van deze geheimen buiten de in het Strafwetboek bepaalde gevallen of buiten de gevallen waarin de wet, het decreet of de ordonnantie dit verplicht of toelaat, wordt gestraft.

Artikel 458 van het Strafwetboek biedt aldus aan de decreetgever de mogelijkheid om er uitdrukkelijk in te voorzien dat personeelsleden van de justitiehuizen, die gebonden zijn door een beroepsgeheim, informatie die is gedekt door dat beroepsgeheim mee kunnen delen aan andere personeelsleden, gebonden door een beroepsgeheim of door een ambtsgeheim of discretieplicht.[5-6]

5. De geheimhoudingsplicht, die door de wetgever aan de houder van het beroepsgeheim is opgelegd, heeft hoofdzakelijk tot doel het fundamentele recht op eerbiediging van het privéleven te beschermen van diegene die iemand in vertrouwen neemt. Daarenboven is de inachtneming van het beroepsgeheim de *conditio sine qua non* voor het instellen van een vertrouwensband tussen de houder van het geheim en de persoon die iemand in vertrouwen neemt. Alleen die vertrouwensband maakt het voor de houder van het beroepsgeheim mogelijk de persoon die hem in vertrouwen neemt op dienstige wijze bijstand te verlenen.[7]

Het beroepsgeheim is evenwel niet absoluut. Artikel 458 van het Strafwetboek zelf bepaalt overigens dat de houders van het beroepsgeheim niet strafbaar zijn wanneer de wet, het decreet of de ordonnantie hen verplicht of toelaat de geheimen die hen zijn toevertrouwd, bekend te maken.

[5] Overeenkomstig het Vlaams Personeelsstatuut zijn de personeelsleden van de justitiehuizen (contractueel of statutair) gehouden tot het ambtsgeheim en bijgevolg een discretieplicht (artikel II.2, § 1, van het Vlaams Personeelsstatuut). In het decreet van 26 april 2019 is niet uitdrukkelijk vermeld dat justitieassistenten gebonden zijn door een beroepsgeheim. Zij zijn wel gebonden door specifieke geheimhoudingsverplichtingen (bijvoorbeeld in het kader van het geheim van het strafonderzoek).

[6] Zie in dit verband: adv.RvS 68.557/3 van 28 januari 2021 over een voorontwerp dat heeft geleid tot het Vlaams decreet van 21 mei 2021 'houdende de machtiging van de Vlaamse deelnemers aan en de regeling van de modaliteiten van deelname aan de lokale integrale veiligheidscellen inzake radicalisme, extremisme en terrorisme' (opmerking 7.1), *Parl.St*. Vl.Parl. 2020-21, nr. 700/1.

[7] GwH 14 maart 2019, nr. 44/2019, B.4.1; GwH 15 juli 2021, nr. 107/2021, B.19.2.

6. Zulk een opheffing van het beroepsgeheim zal echter, gelet op het doel van het beroepsgeheim, een betekenisvolle impact hebben op de bescherming van het privéleven.

Artikel 4 van het voorontwerp moet dus beschouwd worden als een inmenging in het recht op eerbiediging van het privéleven, meer bepaald wat het aspect bescherming van persoonsgegevens betreft, dat gewaarborgd wordt bij artikel 22 van de Grondwet en artikel 8 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens.

Om in het licht van de voornoemde bepalingen aanvaardbaar te zijn, moet de inmenging in het recht op eerbiediging van het privéleven worden geformuleerd in duidelijke en voldoende nauwkeurige bewoordingen die het mogelijk maken de gevallen te voorzien waarin de wetgever een dergelijke inmenging toestaat. Elke inmenging in het recht op eerbiediging van het privéleven moet bovendien steunen op een redelijke verantwoording en evenredig zijn met de door de wetgever nagestreefde doelstellingen.[8]

Hoewel met de inmenging waarin voorliggend voorontwerp van decreet voorziet een legitiem doel wordt nagestreefd, zijnde de onderbouwing van beslissingen en de efficiënte uitvoering van een straf of maatregel[9], dient te worden nagegaan of de bepaling in artikel 4 van het voorontwerp voldoet aan de eisen van wettigheid en voorzienbaarheid, zodat kan worden toegezien op de naleving van de eis van evenredigheid.[10]

7.1. De ontworpen bepaling voorziet in de onderlinge uitwisseling van informatie tussen "de personeelsleden van de justitiehuizen".

Deze term heeft een ruime draagwijdte, en lijkt aldus, naast de justitieassistenten en de psychologen, ook de directeurs, de teamverantwoordelijken en de administratieve medewerkers te omvatten. Nochtans wordt in de memorie van toelichting meermaals gesteld dat met de ontworpen bepaling de mogelijkheid tot het uitwisselen van informatie wordt beoogd tussen de justitieassistenten en de psychologen:

> "De psycholoog staat in voor het uitvoeren van risicotaxatie en psychodiagnostiek aan de hand van wetenschappelijke gevalideerde instrumenten binnen een gedwongen kader teneinde een gespecialiseerde ondersteuning en onderbouwing te kunnen geven aan de justitieassistenten. Aan de hand van de risicotaxatie wordt er beoogd een inschatting te maken van de waarschijnlijkheid dat een justitiabele in de toekomst nieuwe feiten zal plegen. Op basis van dit recidiverisico kunnen vervolgens verschillende interventies op

[8] Adv.RvS 63.192/2 van 19 april 2018 over een voorontwerp dat geleid heeft tot de wet van 30 juli 2018 'betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens', *Parl.St*. Kamer 2017-18, nr. 3126/1; adv.RvS 63.202/2 van 26 april 2018 over een voorontwerp dat heeft geleid tot de wet van 5 september 2018 'tot oprichting van het informatieveiligheidscomité en tot wijziging van diverse wetten betreffende de uitvoering van verordening (EU) 2016/679 van 27 april 2016 van het Europees Parlement en de Raad betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van richtlijn 95/46/EG', *Parl.St.* Kamer 2017-18, nr. 3185/1; adv.RvS 70.542/AV van 24 december 2021 over een voorontwerp van wet 'betreffende de verplichte vaccinatie tegen COVD-19 van gezondheidsbeoefenaars', *Parl.St.* Kamer 2021-22, nr. 2533/1.

[9] Zie ook het onder randnummer 7.1 opgenomen citaat uit de memorie van toelichting.

[10] Vgl. adv.RvS 71.180/1 van 13 mei 2022 over een voorontwerp dat heeft geleid tot het decreet van 1 juli 2022 'tot wijziging van de Vlaamse Codex Overheidsfinanciën van 29 maart 2019', *Parl.St*. Vl.Parl. 2021-22, nr. 1303/1, opmerking 9.2.

maat geïnitieerd worden, met als doel het verminderen van recidive (= risicomanagement). Daarnaast laat het psychodiagnostisch onderzoek toe om de aard van eventuele stoornissen vast te stellen en op basis hiervan een advies op maat te verlenen aan de justitieassistent met het oog op begeleiding en doorverwijzing van de justitiabele. Door deze systematische risicotaxatie en psychodiagnostiek toe te passen op cruciale momenten in de strafuitvoering, zullen beslissingen in dit kader beter onderbouwd genomen kunnen worden. Via deze benadering die gepaard gaat met het nodige risicomanagement, wordt er bijgedragen aan het verminderen van het risicorecidive en wordt ingezet op een betere re-integratie in de maatschappij."

Het is met oog daarop dat het "noodzakelijk is dat psychologen en justitieassistenten informatie kunnen uitwisselen".

Gevraagd of er nog andere personeelsleden dan de psychologen door een beroepsgeheim zijn gebonden, antwoordt de gemachtigde bovendien dat "momenteel" enkel de experten risicotaxatie onder het beroepsgeheim vallen.

De verwijzing naar de "personeelsleden van de justitiehuizen" is te ruim geformuleerd en dient te worden vervangen door een meer nauwkeurige omschrijving, zodat die in overeenstemming is met de memorie van toelichting.

7.2. De ontworpen bepaling stelt dat de uitwisseling van informatie dient te gebeuren "met het oog op de uitvoering van hun opdrachten, vermeld in artikel 5 van dit decreet".

De opdrachten van de justitiehuizen die worden opgesomd in artikel 5 van het decreet zijn evenwel veel ruimer dan wat in de memorie van toelichting wordt vermeld als opdrachten waarvoor de ontworpen bepaling het uitwisselen van informatie wil toelaten.

Blijkens de memorie van toelichting worden enkel de opdrachten, op verzoek van een opdrachtgever, in het kader van een gerechtelijke procedure of ter uitvoering van een gerechtelijke beslissing, overeenkomstig artikel 5, § 1, III, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 'tot hervorming der instellingen' bedoeld, hetgeen overeenstemt met het bepaalde onder artikel 5, 1°, van het decreet van 26 april 2019. Daarenboven wordt nog aangeduid dat het enkel de strafrechtelijke opdrachten betreft.

Dit wordt ook zo door de gemachtigde aangegeven:

"De opdrachten van de justitiehuizen worden in federale regelgeving uitdrukkelijk omschreven (overeenkomstig artikel 5, §1, III, de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen). De opdrachten in strafrechtelijke procedures kunnen als volgt opgedeeld worden:

- De gerechtelijke overheid, de strafinrichtingen en de forensische psychiatrische centra kunnen aan een justitiehuis de opdracht geven om een voorlichtingsrapport op te maken. Dergelijk rapport informeert hen over de meest geschikte straf, maatregel, uitvoeringsmodaliteit of voorwaarde die aan een justitiabele kan worden opgelegd. Het rapport kan ook als oogmerk hebben om het opvangmilieu van deze personen te beschrijven. Justitieassistenten maken deze voorlichtingsrapporten op.

- De gerechtelijke overheid en de strafinrichtingen kunnen daarnaast aan een justitiehuis de opdracht geven om een justitiabele op te volgen en te begeleiden, met het oog op de correcte uitvoering van een opgelegde straf, maatregel, uitvoeringsmodaliteit of voorwaarde. Justitieassistenten voeren bureelgesprekken met de justitiabelen en maken begeleidingsrapporten op. Deze rapporten maken ze aan de opdrachtgever over, met kopie aan het openbaar ministerie.

Zowel een risicotaxatie als een psychodiagnostisch onderzoek kunnen uitsluitend plaatsvinden in functie van een bij wet omschreven strafrechtelijke opdracht van de justitiehuizen."

Aangezien onder de opdrachten in artikel 5, 1°, van het decreet van 26 april 2019 niet enkel de strafrechtelijke en penitentiaire opdrachten vallen, maar ook de opdrachten inzake slachtofferonthaal en de burgerlijke opdrachten[11], waar risicotaxatie en psychodiagnostisch onderzoek niet aan de orde zijn, volstaat het niet om in de ontworpen bepaling de verwijzing naar artikel 5 te vervangen door een verwijzing naar artikel 5, 1°, van het decreet van 26 april 2019.

Er dient een meer nauwkeurige omschrijving te worden gegeven van de opdrachten waarvoor met het oog op de uitvoering ervan informatie kan worden uitgewisseld.

7.3. De ontworpen bepaling verwijst naar de uitwisseling van informatie "over een justitiabele".

Volgens de memorie van toelichting is de justitiabele: "een verdachte, veroordeelde of geïnterneerde". Dit strookt ook met de bedoeling van de stellers om de ontworpen regeling enkel strafrechtelijke opdrachten te laten betreffen.

In artikel 2, 9°, van het decreet van 26 april 2019 wordt een justitiabele echter gedefinieerd als:

"a) een verdachte, beschuldigde, beklaagde, inverdenkinggestelde, veroordeelde of geïnterneerde persoon;

b) een slachtoffer, naaste of nabestaande;

c) een minderjarige of een partij in het geding in het kader van een burgerrechtelijke opdracht;

d) een persoon die het voorwerp uitmaakt van een overleg in het kader van een sectoroverschrijdend netwerk als vermeld in artikel 5, 2°".

Gelet op de vereiste nauwkeurigheid en op de doelstelling van de stellers, moet in de ontworpen bepaling dus verwezen worden naar de justitiabele, zoals vermeld in artikel 2, 9°, a), van het decreet van 26 april 2016. Dezelfde opmerking kan worden gemaakt bij de ontworpen wijziging van het begrip "indicatiestelling" in artikel 2 van het voorontwerp.

7.4. De ontworpen bepaling voorziet in de uitzondering op het beroepsgeheim voor wat betreft de onderlinge uitwisseling van "informatie".

[11] Zie in dit verband: *Parl.St.* Vl.Parl. 2017-18, nr. 1438/1, 17-20.

Op de vraag welke "informatie" precies kan worden uitgewisseld, verwijst de gemachtigde naar de opdrachten van de justitiehuizen, zoals hiervoor geciteerd, en stelt zij dat het resultaat van een risicotaxatie en een psychodiagnostisch onderzoek "samen met andere noodzakelijke gegevens, (wordt) verwerkt in het rapport dat de justitieassistent aan de opdrachtgever [overmaakt]". Zij voegt daaraan toe:

> "Gezien het uitvoeren van risicotaxaties en psychodiagnostische onderzoeken een gespecialiseerde kennis vereist, zal deze taak toevertrouwd worden aan personeelsleden die over een masterdiploma in de klinische psychologie beschikken. Zij treden op als expert in de materie, dragen de titel van psycholoog en zijn ingeschreven zijn op de lijst van de Psychologencommissie.
>
> De justitieassistent en de psycholoog behoren in collegiaal overleg elkaar te ondersteunen bij de uitvoering van hun opdrachten. De justitieassistent deelt tijdens dit overleg zijn informatie en inzichten zodat de psycholoog over de nodige informatie beschikt om de risicotaxatie of het psychodiagnostisch onderzoek uit te voeren. De psycholoog heeft toegang tot het elektronisch dossier van de justitieassistent, voert de risicotaxatie en/of het onderzoek uit en bespreekt het resultaat met de justitieassistent. Het eindoordeel en suggesties omtrent het risicomanagement worden vervolgens in een vaste format opgemaakt door de psycholoog en bezorgd aan de justitieassistent. De informatie-uitwisseling beperkt zich tot hetgeen hierbij noodzakelijk is."

Overeenkomstig artikel 5, lid 1, b), van de AVG moet elke verwerking van persoonsgegevens plaatsvinden met een bepaald doeleinde en mogen gegevens die verzameld zijn voor een bepaald doeleinde in principe niet verder worden verwerkt voor een ander doeleinde. Dit principe geldt bij elke verwerking, ongeacht of die verwerking plaatsvindt binnen dezelfde organisatie. Overeenkomstig het beginsel van de minimale gegevensverwerking vastgelegd in artikel 5, lid 1, c), van de AVG, dat ook inherent is aan het proportionaliteitsbeginsel dat voortvloeit uit artikel 22 van de Grondwet, mogen alleen die gegevens uitgewisseld worden die strikt noodzakelijk zijn ten aanzien van het nagestreefde doel.

Indien de informatie die wordt uitgewisseld bijzondere categorieën van persoonsgegevens betreft, zoals omschreven in artikel 9, g) en h), van de AVG, alsook persoonsgegevens betreffende strafrechtelijke veroordelingen en strafbare feiten, zoals omschreven in artikel 10 van de AVG, moet worden voorzien in passende en specifieke maatregelen ter bescherming van de rechten en vrijheden van de personen.

Uit de artikelen 8 en 15 van het decreet van 26 april 2019 blijkt weliswaar dat voor deze gegevens specifieke maatregelen gelden. Toch moet worden vastgesteld dat, gelet op het vermelde in de memorie van toelichting, in de ontworpen bepaling beter tot uiting moet komen dat de uitwisseling van informatie gebeurt om een risicotaxatie en/of een psychodiagnostisch onderzoek te kunnen uitvoeren.

Enkel op die wijze wordt voldaan aan de bovenvermelde beginselen van doelbinding (art. 5, lid 1, b), AVG) en van minimale gegevensverwerking (art. 5, lid 1, c), AVG). Deze specificering van de informatie vermijdt ook dat de personeelsleden van de justitiehuizen gegevens onder elkaar uitwisselen met een ander doeleinde dan waarvoor ze zijn verzameld.

7.5. In de memorie van toelichting wordt gesteld dat het "de bedoeling [is] dat de psycholoog telkens zijn/haar rol duidt naar de justitiabele toe, en de justitiabele informeert over het

feit dat de verstrekte informatie aan de justitieassistent kan worden bezorgd. De justitiabele is dus op de hoogte van de mogelijkheid tot infodeling".

In het licht van de idee van transparantie, vervat in de AVG, moet deze waarborg in de ontworpen bepalingen zelf worden opgenomen, of moet op zijn minst in de memorie van toelichting worden aangegeven dat vanaf het eerste contact tussen de justitiabele en de psycholoog of justitieassistent de justitiabele op de hoogte wordt gebracht.

7.6. Uit de voormelde vaststellingen volgt dat het ontworpen artikel 11, § 3, van het decreet van 26 april 2019 grondig moet worden verduidelijkt en dat de volgende elementen erin moeten worden opgenomen: 1) de aanduiding van de personen over wie informatie wordt uitgewisseld door welke personen, 2) met het oog op de uitvoering van welke opdracht en welke informatie kan worden uitgewisseld en 3) met welk doel de informatie kan worden uitgewisseld.

8.1. Krachtens artikel 22 van de Grondwet geldt voor elke verwerking van persoonsgegevens en, meer in het algemeen, voor elke schending van het recht op het privéleven, dat het beginsel van een uitdrukkelijke wettelijke regeling in acht dient te worden genomen. Doordat artikel 22 van de Grondwet aan de bevoegde wetgever de bevoegdheid voorbehoudt om vast te stellen in welke gevallen en onder welke voorwaarden afbreuk kan worden gedaan aan het recht op eerbiediging van het privéleven, waarborgt het aan elke burger dat geen enkele inmenging in dat recht kan plaatsvinden dan krachtens regels die zijn aangenomen door een democratisch verkozen beraadslagende vergadering. Een delegatie aan een andere macht is evenwel niet in strijd met het wettelijkheidsbeginsel voor zover de machtiging voldoende nauwkeurig is omschreven en betrekking heeft op de tenuitvoerlegging van maatregelen waarvan de "essentiële elementen" voorafgaandelijk door de wetgever zijn vastgesteld. Bijgevolg moeten de "essentiële elementen" van de verwerking van persoonsgegevens in de wet zelf worden vastgelegd. In dat verband is de afdeling Wetgeving van oordeel dat ongeacht wat de aard van de betrokken aangelegenheid is, de volgende elementen in beginsel "essentiële elementen" uitmaken: 1°) de categorie van verwerkte gegevens; 2°) de categorie van betrokken personen; 3°) de met de verwerking nagestreefde doelstelling; 4°) de categorie van personen die toegang hebben tot de verwerkte gegevens; en 5°) de maximumtermijn voor het bewaren van de gegevens.[12]

8.2. Overeenkomstig artikel 8, laatste lid, van het decreet van 26 april 2019 bewaren de justitiehuizen persoonsgegevens die zij bij de uitoefening van hun opdrachten verwerken, niet langer dan nodig is voor de uitoefening van deze opdrachten. De Vlaamse Regering voorziet, na advies van de bevoegde toezichthoudende autoriteit, per verwerkingsfinaliteit in specifieke bewaartermijnen of afbakeningscriteria voor de bewaartermijnen.

In antwoord op de opmerking van de Vlaamse Toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens over de bewaartermijn[13] wordt in de memorie van toelichting

[12] Adv.RvS 68.936/AV van 7 april 2021 over een voorontwerp dat heeft geleid tot de wet van 14 augustus 2021 'betreffende de maatregelen van bestuurlijke politie tijdens een epidemische noodsituatie' (opmerking 101) en GwH 10 maart 2022, nr. 33/2022, B.13.1.

[13] Opmerkingen 47-49 en 60 in het advies nr. 2022/081 van 6 september 2022. Zie ook het advies nr. 52/2019 van 27 februari 2019 van de Gegevensbeschermingsautoriteit over een voorstel van decreet met betrekking tot de justitiehuizen en de juridische eerstelijnsbijstand (opmerking 55).

gesteld dat dit reeds wordt geregeld in het besluit van de Vlaamse Regering van 18 maart 2022 'tot uitvoering van bepalingen over de justitiehuizen van het decreet van 26 april 2019 houdende de justitiehuizen en de juridische eerstelijnsbijstand'.

Over artikel 5 van het voormeld besluit heeft de afdeling Wetgeving in het advies 70.878/1[14] van het volgende opgemerkt:

> "Voor artikel 5 van het ontwerp wordt rechtsgrond geboden door artikel 8, zesde lid, van het decreet van 26 april 2019. Wel moet worden vastgesteld dat artikel 8, zesde lid, bepaalt dat de justitiehuizen de persoonsgegevens niet langer bewaren dan nodig is voor de uitoefening van hun opdrachten, en dat deze decretale bepaling geen voldoende nauwkeurige omschrijving van de bewaartermijn bevat. Om in overeenstemming te zijn met artikel 22 van de Grondwet,[15] zal de decreetsbepaling aangepast moeten worden zodat meer precieze maximale bewaartermijnen worden ingeschreven, dan wel dat voldoende duidelijke criteria worden vermeld die de Vlaamse Regering in acht moet nemen bij het vastleggen van de maximale bewaartermijnen."

Gelet op de ontworpen wijziging van artikel 11 van het decreet van 26 april 2016 en het artikel 12 van hetzelfde decreet, kan de informatie die wordt uitgewisseld tussen de personeelsleden van de justitiehuizen worden verwerkt in bestanden. Bijgevolg blijft de vaststelling geldig dat artikel 8 van het decreet van 26 april 2019, om in overeenstemming te zijn met artikel 22 van de Grondwet, moet worden aangepast zodat meer precieze maximale bewaartermijnen worden ingeschreven, dan wel dat voldoende duidelijke criteria worden vermeld die de Vlaamse Regering in acht moet nemen bij het vastleggen van de maximale bewaartermijnen.

9. Op de vraag hoe de ontworpen bepaling zich verhoudt tot het geheim van het strafonderzoek, antwoordt de gemachtigde:

> "De psycholoog kan als expert ook [worden] ingeschakeld bij de uitvoering van een opdracht, zoals omschreven in de wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis (art. 35, § 1, en art. 38). De opdracht wordt gericht aan 'de dienst justitiehuizen': de gemeenschappen zijn naar onze mening bevoegd om zelf te bepalen wie ingeschakeld wordt bij het uitvoeren van de opdracht en welke methodologie de justitiehuizen daarbij hanteren. Daarbij primeert het geheim van het vooronderzoek. De justitiehuizen kunnen, met het oog op de uitvoering van een opdracht gedurende het vooronderzoek, ook informatie bekomen die zich in het strafdossier bevindt, voor zover deze kennisname noodzakelijk is. Dit vereist evenwel steeds de voorafgaande instemming van de onderzoeksrechter. In praktijk vraagt de aangestelde justitieassistent om deze toelating. De informatie die JA aldus bekomt, kan ook met de psycholoog gedeeld worden. Zij werken immers collegiaal samen bij de uitvoering van de opdracht. In het kader van een procedure 'bemiddeling en maatregelen' (art. 216*ter* Sv.) wordt deze toelating door de bevoegde parketmagistraat verleend."

[14] Adv.RvS 70.878/1 van 22 februari 2022 over een ontwerp dat geleid heeft tot het besluit van de Vlaamse Regering van 18 maart 2022 (opmerking 2).

[15] *Voetnoot uit het geciteerde advies:* Zie adv.RvS 68.936/AV van 7 april 2021 over een voorontwerp dat heeft geleid tot de wet van 14 augustus 2021 'betreffende de maatregelen van bestuurlijke politie tijdens een epidemische noodsituatie', *Parl.St*. Kamer 2020-21, nr. 55-1951/001, 119.

Het verdient aanbeveling deze verduidelijking in de memorie van toelichting op te nemen.

DE GRIFFIER DE VOORZITTER

Greet VERBERCKMOES Marnix VAN DAMME

ONTWERP VAN DECREET

ONTWERP VAN DECREET

Op voorstel van de Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme;

Na beraadslaging,

DE VLAAMSE REGERING BESLUIT:

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Artikel 1. Dit decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid.

Art. 2. In artikel 2 van het decreet van 26 april 2019 houdende de justitiehuizen en de juridische eerstelijnsbijstand, gewijzigd bij het decreet van 11 maart 2022, wordt punt 7° vervangen door wat volgt:

"7° indicatiestelling: de inschatting van de risico's, behoeften en sterktes van een justitiabele, aan de hand van onder meer risicotaxatie of een psychodiagnostisch onderzoek;".

Art. 3. In artikel 8, eerste lid, van hetzelfde decreet wordt de zinsnede "artikel 6, eerste lid, e)," vervangen door de zinsnede "artikel 6, eerste lid, c) en e),".

Art. 4. Aan artikel 11 van hetzelfde decreet wordt een paragraaf 3 toegevoegd, die luidt als volgt:

"§3. Psychologen die werkzaam zijn binnen de justitiehuizen kunnen, met het oog op het uitvoeren van een opdracht die tot doel heeft een opdrachtgever te informeren over een passende straf, maatregel, uitvoeringsmodaliteit of voorwaarde die aan een justitiabele kan worden opgelegd, of over de opvolging van een dergelijke straf, maatregel, uitvoeringsmodaliteit of voorwaarde, de noodzakelijke informatie omtrent een indicatiestelling van een justitiabele als vermeld in artikel 2, 9°, d), delen met het personeelslid van het justitiehuis dat instaat voor de uitvoering van de opdracht, zonder dat de psychologen wegens eventuele miskenning van het beroepsgeheim strafbaar kunnen worden gesteld op basis van artikel 458 van het Strafwetboek.

In deze paragraaf wordt verstaan onder psycholoog: elke persoon die de titel van psycholoog draagt in de zin van de wet van 8 november 1993 tot bescherming van de titel van psycholoog.".

Brussel, 23 december 2022.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving,
Omgeving, Energie en Toerisme,

Zuhal DEMIR